

Activiteitenverslag **adoptie 2021**

Opgroeien

VLAAMS
CENTRUM
VOOR **adoptie**

INHOUD

1. TER INLEIDING	4
2. ALGEMENE WERKING VLAAMS CENTRUM VOOR ADOPTIE	6
2.1 Informatieverstrekking en trajectbegeleiding	6
2.2 Beleidsvoorbereidend werk	7
2.3 Inzage in adoptiedossiers en begeleiding van rootsvragen	8
2.4 Onderzoeksvragen Ethiopië	11
2.5 VCA en haar partners	12
2.5.1 Een overzicht van de kernpartners in Vlaanderen	12
2.5.2 Toegekende subsidies	17
2.5.3 Overleg tussen VCA en de kernpartners	18
2.5.4 Het Raadgevend Comité van Opgroeien regie en de kamer adoptie.....	18
2.5.5 Samenwerking met Belgische overheden	19
2.5.6 Europese centrale autoriteiten.....	20
2.5.7 Service Social International (SSI).....	20
2.5.8 Permanent Bureau van Den Haag (PB Den Haag)	21
2.5.9 Internationale conferenties	21
2.6 Buitenlandse werkbezoeken en ontvangen delegaties	21
2.7 Ondersteuning programma's	21
3. ADOPTIE VAN EEN NIET-GEKEND KIND	22
3.1 Aanmeldingen voor adoptie van een niet-gekend kind	24
3.2 Instroombeheer en voorbereiding	25
3.2.1 Instroombeheer	25
3.2.2 Voorbereiding	26
3.3 Maatschappelijk onderzoek	28

3.3.1 Verloop van het maatschappelijk onderzoek.....	29
3.3.2 Adviezen	29
3.4 Geschiktheidsvonnissen	32
3.5 Bemiddeling.....	34
3.5.1 Bemiddeling door een interlandelijke adoptiedienst.....	34
3.5.2 Interlandelijke adoptie van een niet-gekend kind zonder bemiddeling (zelfstandige adoptie).....	53
3.5.3 Bemiddeling door de binnenlandse adoptiedienst.....	56
3.6 Erkenning en registratie	59
4. ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND.....	60
4.1 Intrafamiliale adoptie	60
4.1.1 Aanmelding en voorbereiding.....	60
4.1.2 Maatschappelijk onderzoek en geschiktheid	61
4.1.3 Kanaalonderzoek en verdere procedure.....	62
4.1.4 Overleg internationale pleegvoogdij	65
4.2 Binnenlandse adoptie van een gekend kind	65
4.2.1 Aanmelding en voorbereiding.....	65
4.2.2 Verzoekschrift adoptie met mogelijk maatschappelijk onderzoek	67

1. TER INLEIDING

2021 was voor de adoptiewereld een bijzonder turbulent jaar.

In januari 2021 verscheen het rapport van de Vlaamse ombudsdienst "Ontelbare jaren een kind verwachten", dat concludeerde dat een stresstest voor binnenlandse adoptie zich opdringt, onder meer omwille van de extreem lange wachttijden voor kandidaat-adoptanten. Naar aanleiding van dat rapport heeft Het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) een aantal beleidslijnen uitgewerkt die hieraan kunnen remediëren. Eén van die beleidslijnen is een meer verregaande samenwerking tussen pleegzorg en adoptie. Hier wordt steeds uitgegaan van de nood van kinderen aan een gezin.

In september 2021 formuleerde het expertenpanel interlandelijke adoptie haar conclusies. De Vlaamse Regering besliste over vijf basisprincipes om te bouwen aan een vernieuwde aanpak inzake adoptie. De krijtlijnen zijn de volgende:

- **Een toekomst voor interlandelijke adoptie:** De Vlaamse Regering gelooft in een toekomst voor interlandelijke adoptie en heeft geenszins de bedoeling om interlandelijke adoptie stop te zetten of te laten uitdoven. Ze herbevestigt dat daarbij het belang van het kind voorop staat. Adoptie is in de eerste plaats de zoektocht naar een gepaste thuis voor een kind.
- **Meerouderschap:** De Vlaamse Regering steunt de idee om steeds te onderzoeken of er bij alle partijen bereidheid is om contact te behouden met de biologische of eerste ouder(s). Het concept van het meerouderschap is een belangrijke basisgedachte bij adoptie, omdat alle betrokkenen in het adoptieproces indien zij dat wensen en met de nuance dat dit op casusniveau dient te worden bekeken, erkend kunnen worden in hun relatie tot het kind.
- **Partnerschappen met herkomstlanden versterken:** Om de kansen voor kinderen te vergroten op een gepaste thuis en tegelijk ook het risico op mistoestanden nog sterker uit te sluiten, wil de Vlaamse Regering de samenwerking op niveau van de naties (aankomstland –herkomstland) versterken. Vlaanderen zal ter plaatse gaan naar de landen waarmee, na risicoanalyse, samengewerkt kan worden of nieuwe samenwerking kan worden gezocht om te komen tot intense samenwerkingsafspraken. Daarbij hoort dat bij zo'n doorstart of opstart heel goed wordt uitgelegd hoe Vlaanderen wil werken, welke kandidaat-ouders Vlaanderen heeft, voor welke kindprofielen, etc. Op kindniveau wordt het systeem vervolgens gestuurd door ede vraag van de herkomstlanden om binnen de gemaakte afspraken kinderen te plaatsen. We verankeren deze werkwijze waarrond vandaag al goede praktijken met een

aantal herkomstlanden bestaan, in de werking van interlandelijke adoptie. De precieze opdrachten van de overheid dan wel van de ééngemaakte adoptiedienst als partner worden verder uitgeklaard en zullen na een voorbereidend traject binnen de Vlaamse Regering beslist worden.

- **Pleegzorg en adoptie verbinden:** Uiteraard zijn er verschillen tussen adoptie en pleegzorg, maar als we vertrekken vanuit de nood van vele kinderen aan opvang in een gezinscontext, dan moeten we elke kans grijpen om kinderen een opvangperspectief te geven, en net daarom is het van belang om ook pleegzorg en adoptie te verbinden. De Vlaamse Regering heeft de ambitie om een deel van het voorbereidingstraject voor kandidaat-adoptieouders en kandidaat-pleegouders te laten samen sporen om op die manier alle kandidaat-ouders aan te spreken op hun bereidheid om een kind, al dan niet tijdelijk, in hun gezin te verwelkomen. Ouders kunnen uiteindelijk zelf de keuze maken voor pleegzorg of adoptie. Mogelijk zijn ze ook voor de beide gemotiveerd.
- **Inzetten op nazorg en begeleiding:** De Vlaamse Regering onderzoekt hoe ze het bestaande nazorgbeleid nog kan versterken, met specifieke aandacht voor kinderen met bijzondere ontwikkelingsbehoeften, en maakt werk van een verbeterde registratie van gegevens en documentenbeheer. We integreren dit in de bestaande instanties.

VCA ging met deze conclusies aan de slag. Eind 2021 werd een actieplan opgesteld op basis waarvan het adoptielandschap de komende jaren zal worden gereorganiseerd. Zowel de aanbevelingen uit het rapport "Ontelbare jaren een kind verwachten" als de conclusies van het expertenpanel interlandelijke adoptie werden daarin meegenomen. VCA maakte een beslissingskader op voor screening van de herkomstlanden, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd in december 2021. In 2022 zal elk herkomstland worden gescreend op basis van dit kader.

2021 was in die zin een scharnierjaar, waarin enerzijds de adoptieprocedure verder liep zoals voorheen en anderzijds de hervorming voor de toekomst werd voorbereid. Het was ook een jaar waarin adoptie geregeld in de media kwam en niet steeds op een positieve manier. Ook voor adoptiediensten, geadopteerden en (kandidaat-)adoptanten was het geen evidente periode. VCA heeft dan ook veel tijd en energie besteed aan communicatie en aan overleg met alle betrokkenen.

Verder was in 2021 helaas ook COVID-19 opnieuw van de partij. De corona-epidemie had opnieuw een grote invloed op de werking van het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA), op onze partners en op de hele adoptiewereld, in Vlaanderen maar zeker ook in de landen van herkomst waar we mee samenwerken.

2. ALGEMENE WERKING VLAAMS CENTRUM VOOR ADOPTIE

Het Vlaams Centrum voor Adoptie neemt sinds jaar en dag een centrale rol op bij elke adoptieprocedure voor een minderjarige door (kandidaat-) adoptieouders die in Vlaanderen of Brussel wonen. VCA staat in voor het correcte verloop van het proces bij zowel interlandelijke adoptie (adoptie van een kind uit het buitenland) als bij binnenlandse adoptie.

De opdrachten van VCA zijn erg uiteenlopend. We schetsen hier kort de kernopdrachten. Een eerste opdracht is informatieverstrekking aan alle geïnteresseerden. VCA staat ook in voor trajectbegeleiding van alle (kandidaat-)adoptanten in Vlaanderen en Brussel. Daarnaast verleent VCA aan geadopteerden inzage in hun adoptiedossier en begeleiding bij rootsvragen. Sinds de opstart van het Afstammingscentrum (AC) in april 2021 is het AC hiervoor het eerste aanspreekpunt en zijn de vragen naar inzage en begeleiding door VCA beperkt. VCA is vervolgens ook verantwoordelijk voor de erkenning en subsidiëring van voorzieningen in het adoptielandschap en werkt intensief met deze partners samen. Ten slotte vormt de controle van en de samenwerking met buitenlandse adoptiekanalen een belangrijke taak. Dit vertaalt zich onder meer in buitenlandse werkbezoeken en in de ontvangst van delegaties in het kader van al dan niet opgestarte adoptiekanalen. Omwille van COVID-19 waren de contacten in 2021, net als in 2020, beperkt en gingen ze grotendeels online door.

2.1 Informatieverstrekking en trajectbegeleiding

VCA is het eerste aanspreekpunt voor iedereen in Vlaanderen en Brussel die informatie zoekt over binnenlandse of interlandelijke adoptie van minderjarigen. Het bieden van informatie is een belangrijk deel van de werking van VCA. De meeste vragen komen van kandidaat-adoptieouders. VCA biedt hen algemene informatie bij de opstart van de adoptieprocedure en gerichte informatie doorheen het individuele adoptietraject. Informatieverstrekking en trajectbegeleiding tot op het moment van de adoptie gaan hand in hand. VCA krijgt daarnaast ook heel wat vragen van geadopteerden, van adoptieouders en sporadisch ook van geboorteouders. Ook de pers en studenten weten VCA regelmatig te vinden. Verder wordt er ook informatie verstrekt aan binnenlandse en buitenlandse autoriteiten die met adoptie in aanraking komen. De actuele ontwikkelingen in de adoptiewereld, zoals geschetst in de inleiding, hadden als gevolg dat er in 2021 heel veel vragen werden gesteld door alle betrokkenen.

Om zoveel mogelijk (kandidaat-)adoptieouders, geadopteerden, geboorteouders, andere betrokkenen en geïnteresseerden te bereiken, verspreidt VCA informatie op verschillende manieren.

De website van VCA, <https://kindengezin.be/adoptie/>, is toegankelijk voor iedereen die informatie over adoptie zoekt.

Verder heeft VCA ook een Facebookpagina met 1118 volgers (maart 2022). VCA schrijft verder geregeld artikels voor het VAG-magazine, het tijdschrift van de Vereniging voor Adoptiekind en Gezin. VCA verspreidt ook informatiebrochures.

De trajectbegeleiders van VCA verwerken de aanmeldingen voor binnenlandse en interlandelijke adoptie, contacteren de kandidaat-adoptieouders bij iedere procedurestap en registreren de bemiddelingskeuze (via een adoptiedienst of zelfstandige adoptie). Kandidaat-adoptieouders krijgen bij elke stap in hun traject de informatie en begeleiding die voor hen op dat ogenblik relevant is. De trajectbegeleiders sturen ook herinneringen als kandidaat-adoptieouders niet spontaan de volgende stap zetten, bijvoorbeeld bevestiging van de verderzetting van de adoptieprocedure na het volgen van de infosessie of indiening van het verzoekschrift om geschikt verklaard te worden. Kandidaat-adoptieouders kunnen ook steeds bij VCA terecht voor individuele vragen en bijkomende informatie over hun dossier. De trajectbegeleiders verzorgen een telefonische permanentie gedurende vier halve dagen per week. Zo wordt er ruimte gecreëerd voor telefonische vragen. Ook vragen die schriftelijk of via e-mail worden gesteld, krijgen zo snel mogelijk een antwoord.

De trajectbegeleiders volgen de dossiers zoveel mogelijk digitaal op, om een snelle afhandeling van vragen en acties met betrekking tot de adoptiedossiers te realiseren. Dossiers worden zoveel als mogelijk gescand en bewaard in een digitale bibliotheek. Na afronding van de adoptie, worden de digitale dossiers automatisch gearchiveerd. Dit zal de inzage voor geadopteerden in de toekomst ook gemakkelijker maken.

2.2 Beleidsvoorbereidend werk

In 2021 had VCA net als de vorige jaren een aantal beleidsvoorbereidende opdrachten. In vergelijking met de vorige jaren heeft VCA hier in 2021 aanzienlijk meer tijd aan besteed, gezien de actuele ontwikkelingen zowel in binnenlandse als in interlandelijke adoptie.

In januari 2021 verscheen het rapport van de Vlaamse ombudsdienst "Ontelbare jaren een kind verwachten", dat concludeerde dat een stresstest voor binnenlandse adoptie zich opdringt, onder meer omwille van de extreem lange wachttijden voor kandidaat-adoptanten. In de aanloop naar dat rapport heeft VCA heel wat informatie verzameld en verwerkt en tal van vragen beantwoord. Ter opvolging van het rapport heeft VCA een aantal beleidslijnen uitgewerkt die hieraan kunnen remediëren.

Eén van die beleidslijnen is een meer verregaande samenwerking tussen pleegzorg en adoptie. In 2021 werd samenwerking tussen pleegzorg en adoptie ingeschreven als project in het ondernemingsplan van het Agentschap Opgroeien. VCA nam de trekkersrol op in dit project. In het voorjaar van 2021 organiseerde VCA samen met voorzieningenbeleid (pleegzorg) een aantal voorbereidende vergaderingen en de eerste twee bijeenkomsten van het projectteam. Naar aanleiding van het rapport "Ontelbare jaren een kind verwachten" werd de opdracht van dit projectteam verruimd.

In september 2021 formuleerde het expertenpanel interlandelijke adoptie haar conclusies. In de aanloop naar het rapport interlandelijke adoptie leverde VCA informatie aan het expertenpanel. Na publicatie van het rapport ging VCA op vraag van de Vlaamse Regering met de conclusies aan de slag.

Eind 2021 had VCA een plan van aanpak klaar op basis waarvan het adoptielandschap de komende jaren zal worden gereorganiseerd. Zowel de aanbevelingen uit het rapport "Ontelbare jaren een kind verwachten" als de conclusies van het expertenpanel interlandelijke adoptie werden daarin meegenomen. VCA maakte een beslissingskader op voor screening van de herkomstlanden, dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd in december 2021. In 2022 zal elk herkomstland worden gescreend op basis van dit kader.

2.3 Inzage in adoptiedossiers en begeleiding van rootsvragen

Opdracht van het Afstammingscentrum

Op 1 april 2021 is het Afstammingscentrum (AC) concreet van start gegaan. De vergunning liep vanaf 1 september 2021. Het AC is het eerste aanspreekpunt voor iedereen met vragen over zijn herkomst, onder meer voor geadopteerden.

Begin 2021 heeft VCA twee voorbereidende gesprekken gevoerd met de coördinator, waarin een werkwijze werd afgesproken voor wat betreft inzagevragen en rootsvragen in adoptiedossiers.

Vanaf 1 april 2021 stuurt VCA de inzage- en rootsvragen systematisch door naar het Afstammingscentrum (AC).

Aan geadopteerden inzage verlenen in hun adoptiedossier blijft ook na oprichting van het AC een decretale opdracht van het Vlaams Centrum voor Adoptie. VCA bewaart de adoptiedossiers en bezorgt een kopie aan het AC wanneer de geadopteerde daar een inzage wenst te doen. Geadopteerden kunnen er nog steeds voor kiezen om inzage in hun dossier te krijgen bij VCA of bij een adoptiedienst.

Inzagevragen interlandelijke adoptie

Van ieder adoptiedossier moeten de huidige erkende adoptiediensten, binnen de vier maanden na de totstandkoming van de adoptie, een kopie bezorgen aan VCA.

Het verlenen van inzage is één van de opdrachten van de Vlaamse adoptieambtenaar. In het licht daarvan moet iedereen die in het bezit is van een adoptiedossier van een derde een kopie aan de Vlaamse adoptieambtenaar bezorgen, zodat deze kan instaan voor de bewaring en eventuele inzage.

VCA bewaart de dossiers van adoptiediensten die niet langer bestaan en/of die werden overgenomen door de huidige erkende adoptiediensten. Tot voor kort was dit nog niet het geval voor de originele dossiers van de vroegere adoptiedienst De Vreugdezaaiers. In de zomer van 2021 nam VCA echter de originele adoptiedossiers van De Vreugdezaaiers over en wordt, in overleg met het team archief- en informatiebeheer binnen het Agentschap Opgroeien, een samenwerking opgestart met Digitaal Archief Vlaanderen (DAV) voor de professionele bewaring van deze dossiers. VCA onderzoekt op welke manier ze met DAV kan samenwerken in het kader van inzagevragen door geadopteerden.

Daarnaast bekijkt VCA in hoeverre originele dossiers van andere adoptiediensten die niet langer bestaan eveneens door DAV bewaard kunnen worden. Concreet gaat het om dossiers van de vroegere adoptiediensten De Vreugdezaaiers, Hogar Para Todos, Interadoptie en Adoptiewerk Vlaanderen. Een groot deel van deze dossiers werd ondertussen ingescand en wordt digitaal bewaard. Bovendien blijft ook het originele dossier bewaard, voor het geval de geadopteerde de originele foto's of documenten wil inkijken.

VCA verleende ook toegang aan het Rijksarchief om informatie en dossiers over metissen in te kijken, in het kader van hun onderzoeksproject "Resolutie-metissen" en de daaruit voortvloeiende online expositie "Metis: archief, herinnering en identiteit".

Ook de interlandelijke adoptiediensten kunnen inzage verlenen in adoptiedossiers. Het staat de geadopteerden vrij om inzage in hun dossier te krijgen bij het Afstammingscentrum, bij VCA of bij een adoptiedienst.

Inzagevragen van interlandelijk geadopteerden komen sinds april 2021 steeds vaker rechtstreeks bij het AC terecht. VCA ontvangt ook nog een aantal vragen rechtstreeks en verwijst de geadopteerden dan door naar AC. VCA gaat op vraag van de geadopteerde of van AC na of het dossier in haar bezit is. Als de geadopteerde kiest voor inzage bij het AC, dan bezorgt VCA het dossier aan AC. Sinds april 2021 is het nog niet voorgevallen dat geadopteerden na doorverwijzing naar het AC toch kiezen voor inzage bij VCA.

In het voorjaar van 2021, voor de opstart van AC, vroegen 20 interlandelijk geadopteerden inzage in hun adoptiedossier aan VCA. Negen aanvragen uit 2020 werden in 2021 verder behandeld. In totaal zijn er in het voorjaar van 2021 12 inzagegesprekken doorgegaan op VCA. Door de maatregelen inzake COVID-19 gingen 9 inzages online door. Drie inzages vonden fysiek plaats.

Van de 20 interlandelijk geadopteerden die in het voorjaar van 2021 inzage vroegen, kwamen er zeven effectief op inzage bij VCA. Eén geadopteerde koos voor inzage via een adoptiedienst. Twee personen waren geadopteerd via een Waalse adoptiedienst en werden doorverwezen naar de Waalse centrale adoptieautoriteit ACC. Tien geadopteerden reageerden niet verder op de vraag naar meer informatie of op de vraag op welke manier ze hun adoptiedossier wilden inkijken.

De geadopteerden die om inzage vroegen zijn afkomstig uit volgende landen: India (9), China (2), Rwanda (1), De Filipijnen (1), Ethiopië (1), Colombia (1), Kameroen (1) en Zuid-Korea (1). Drie personen die uit Rwanda naar België kwamen via SAVE (metissen), of hun wettelijke vertegenwoordigers, vroegen inzage in hun dossier.

Vijf geadopteerden stelden de vraag tot inzage in 2020 en kregen inzage in hun dossier in het voorjaar van 2021. Het betreft geadopteerden uit Roemenië (1), Bulgarije (1), India (1), Rwanda (1) en een metis uit Rwanda.

De geadopteerden krijgen telkens de mogelijkheid van ondersteuning door een medewerker van Steunpunt Adoptie tijdens de inzage. Die medewerker kan ook na de inzage verdere psychosociale ondersteuning bieden. In het voorjaar van 2021 maakten vier geadopteerden gebruik van deze mogelijkheid.

In één zeer complexe situatie werden meerdere gesprekken gevoerd en mondde de inzagevraag uit in een zoektocht naar helderheid in het dossier van twee geadopteerden.

Inzagevragen binnenlandse adoptie

VCA heeft de bevoegdheid om ook van alle binnenlandse adoptiedossiers een kopie te bewaren, om inzage te verlenen in de binnenlandse adoptiedossiers en bijstand te verlenen aan geadopteerden die op zoek zijn naar informatie over hun adoptie.

Ook de binnenlandse adoptiedienst Adoptiehuis bewaart de binnenlandse adoptiedossiers. De coördinator kan inzage verlenen aan geadopteerden. De betrokkenen kunnen toegang krijgen tot het dossier, rekening houdend met de bescherming van de privacy van derden. VCA heeft sinds jaar en dag een samenwerkingsafspraken met Adoptiehuis dat binnenlands geadopteerden die inzage in hun dossier willen, in principe worden doorverwezen naar Adoptiehuis. Op uitdrukkelijke vraag kunnen ze ook inzage krijgen bij VCA.

Sinds de opstart van het Afstammingscentrum verwijst VCA ook de binnenlands geadopteerden naar deze dienst.

In het voorjaar van 2021, voor de opstart van AC, vroegen 4 binnenlands geadopteerden inzage in hun adoptiedossier aan VCA. Ze werden allemaal doorverwezen naar Adoptiehuis.

Begeleiding bij rootsvragen

Sinds de opstart van het Afstammingscentrum verwijst VCA rootsvragen door naar deze dienst.

Zoekvragen van binnenlands geadopteerden werden voorheen doorverwezen naar Adoptiehuis.

In het voorjaar van 2021, voor de opstart van AC, stelden zes interlandelijk geadopteerden, familieleden of vertegenwoordigers van hen rechtstreeks een vraag aan VCA in verband met een zoektocht naar biologische familieleden. De vragen waren afkomstig van een biologische moeder uit Ethiopië, een geadopteerde uit Chili, twee geadopteerden uit Haïti, een biologische zus uit Ethiopië en een metis uit Rwanda.

VCA heeft in drie situaties na verder onderzoek geen informatie gevonden. In één situatie werd de gezochte persoon gevonden. VCA gaf de info door aan Steunpunt Adoptie, die verdere begeleiding heeft geboden. In één situatie werd info over de gezochte vader gevonden en doorgegeven. Eén persoon werd doorverwezen naar de adoptiedienst die de adoptie had begeleid.

2.4 Onderzoeksvragen Ethiopië

In 2019 werd melding gemaakt van (mogelijke) mistoestanden in verband met adopties van Ethiopische kinderen die tussen 1997 en 2015 naar Vlaanderen zijn gekomen. Adoptieouders en geadopteerden getuigden op verschillende fora over de onvolledigheid van hun adoptiedossier en over twijfels met betrekking tot elementen in het achtergrondverhaal.

De mogelijkheid dat deze adopties niet allemaal correct verliepen, heeft enorme impact, in de eerste plaats op het welbevinden en de identiteit van wie rechtstreeks betrokken is, maar in de tweede plaats roept dit ook twijfel op bij de legitimiteit van interlandelijke adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel.

Het is van groot belang om uit te klaren of er al dan niet onregelmatigheden gebeurd zijn bij interlandelijke adopties uit het verleden. Daarom heeft de Vlaamse Regering de beslissing genomen om in eerste instantie individuele dossiers waar betrokkenen vragen bij hebben, te laten onderzoeken. In het kader hiervan had VCA een gesprek met 16 adoptiegezinnen.

VCA maakte afspraken met een onderzoekster in Ethiopië die de dossiers verder zou onderzoeken. De informatie uit de dossiers waarover de betrokkenen vragen hebben, werd gebundeld om aan de onderzoekster te bezorgen. Omwille van enerzijds de COVID-19 situatie en anderzijds de zware onlusten in

Ethiopië is het onderzoek erg moeizaam opgestart. In 2021 heeft de onderzoekster de dossiers kunnen inlezen en werden de eerste stappen gezet om het onderzoek op te starten. VCA heeft geregeld contact met de onderzoekster hierover.

2.5 VCA en haar partners

VCA werkt samen met heel wat verschillende partners, zowel in Vlaanderen en België als in het buitenland.

In Vlaanderen werkt VCA samen met een aantal kernpartners om adopties te realiseren. VCA neemt ten opzichte van deze kernpartners enerzijds de rol op van erkennende en subsidiërende overheid. Anderzijds organiseert VCA ook overleg en samenwerking tussen deze kernpartners en VCA.

VCA wordt bijgestaan door het Raadgevend Comité.

VCA werkt ook samen met andere Belgische overheden die een rol bij adoptie vervullen.

Internationaal is er samenwerking met Europese centrale adoptie-autoriteiten, met Service Social International (SSI) en met het Permanent Bureau van Den Haag.

Buitenlandse werkbezoeken en de ontvangst van delegaties waren in 2021 wegens COVID-19 niet mogelijk. Internationale conferenties gingen enkel online door.

2.5.1 Een overzicht van de kernpartners in Vlaanderen

Steunpunt Adoptie vzw

Steunpunt Adoptie (SA) is een expertisecentrum met een laagdrempelige dienstverlening voor iedereen die bij adoptie betrokken is. SA biedt informatie op maat, ondersteuning tijdens en na de adoptieprocedure en nazorg. De dienstverlening richt zich in eerste instantie naar geadopteerden, (kandidaat-)adoptieouders en geboorteouders, maar ook naar hulpverleners, vrijwilligers, studenten en andere geïnteresseerden. SA biedt een gevarieerd gamma aan informatie, advies, vorming, individuele en groepsbegeleiding.

Steunpunt Adoptie staat in voor de verplichte informatiesessies en voorbereidingsprogramma's voor kandidaat-adoptieouders. SA biedt ook een laagdrempelig ondersteuningsprogramma aan voor adoptiebetrokkenen die nood hebben aan nazorg. Nazorg kan zowel individueel als in groep en waar nodig gebeurt er een gerichte doorverwijzing naar adoptiealerte hulpverlening.

Steunpunt Adoptie faciliteert ook trefgroepen en organiseert lotgenotencontacten voor geadopteerden en adoptieouders. Voor geadopteerden gebeurt dit onder meer via de werking A-buddy.

Zowel op eigen initiatief als op vraag biedt SA opleiding en intervisie aan medewerkers van adoptiediensten en aan hulpverleners die bij adoptie betrokken zijn.

De huidige erkenning van Steunpunt Adoptie loopt van 1 januari 2018 tot 31 december 2022.

In 2021 organiseerde VCA, net zoals de vorige jaren, één keer bilateraal overleg tussen Steunpunt Adoptie en VCA.

Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek (DMO)

De DMO staat in voor het maatschappelijk onderzoek van kandidaat-adoptieouders voor binnenlandse en interlandelijke adoptie. Sinds 1 januari 2017 is er één DMO werkzaam voor heel Vlaanderen. CAW Brussel voerde deze opdracht uit tot en met 30 april 2021. Op 1 mei 2021 startte MOA vzw op als nieuwe DMO.

Na het volgen van de verplichte voorbereiding en na ontvangst van hun voorbereidingsattest, dienen kandidaat-adoptieouders een verzoekschrift in bij de familierechtbank om geschikt verklaard te worden voor adoptie. De familierechtbank spreekt een tussenvonnis uit en VCA verwijst de kandidaat-adoptanten naar DMO. Ter voorbereiding van de gesprekken met DMO, schrijven de kandidaat-adoptanten hun levensverhaal en vullen ze een vragenlijst in. Vervolgens contacteert DMO de kandidaat-adoptanten om (bij een eerste adoptie van een niet-gekend kind) vier gesprekken vast te leggen, waarvan 1 huisbezoek. DMO onderzoekt tijdens deze gesprekken de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten om een kind te adopteren, door de beschermings- en risicofactoren die een invloed kunnen hebben op het slagen van de adoptie in kaart te brengen. Na afloop van deze gesprekken formuleert DMO een advies over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten, waarin wordt geduïd waarom ze wel of niet in aanmerking komen om een kind te adopteren. DMO bezorgt het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan VCA. VCA bezorgt dit verslag aan de kandidaat-adoptanten en aan de familierechtbank. De familierechtbank nodigt de kandidaat-adoptanten uit voor een rechtbankzitting. De familierechter neemt vervolgens een beslissing over de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten, op basis van het verkregen verslag.

De huidige erkenning van DMO Brussel liep oorspronkelijk van 1 januari 2018 tot 31 december 2022. In 2019 en 2020 gingen er een aantal gesprekken door over de langere doorlooptijd van het geschiktheidsonderzoek en de door DMO Brussel ervaren werklast. DMO Brussel gaf in die gesprekken aan het wettelijk vereiste aantal geschiktheidsonderzoeken op jaarbasis niet te kunnen waarmaken met de middelen die daar tegenover staan. Na een aantal

gesprekken omtrent de opdracht en de werkingsmiddelen gaf DMO Brussel aan dat ze geen verlenging van hun erkenning zouden aanvragen. VCA nam daarop de beslissing om de erkenning van DMO Brussel een jaar eerder stop te zetten, namelijk op 31 december 2021. Uiteindelijk stopte de erkenning in onderling overleg op 30 april 2021.

In 2021 organiseerde VCA nog één keer bilateraal overleg met DMO Brussel, één gezamenlijk overleg met DMO Brussel en MOA vzw en twee keer bilateraal overleg met MOA vzw. Er werden afspraken gemaakt over de verdere werking van DMO Brussel in de overgangperiode naar een nieuwe DMO, met als doelstelling om de impact voor kandidaat-adoptanten zo beperkt mogelijk te houden. Met de nieuwe DMO werden afspraken gemaakt over de opstart. De erkenning van MOA vzw loopt van 1 mei 2021 tot en met 30 april 2026.

Interlandelijke adoptiediensten

Wanneer de familierechter de kandidaat-adoptieouders een positief geschiktheidsvonnis verleent, kunnen zij bemiddeling opstarten bij één van de erkende adoptiediensten. Kandidaat-adoptieouders maken op dat moment een keuze tussen binnenlandse of interlandelijke adoptie. Bij interlandelijke adoptie maken ze de keuze om via een adoptiedienst te gaan of zelfstandig te adopteren.

Kandidaat-adoptanten die kiezen voor interlandelijke adoptie via een adoptiedienst, melden zich aan bij één van de drie erkende diensten voor interlandelijke adoptie, namelijk Ray of Hope, Het Kleine Mirakel en FIAC-Horizon.

De adoptiedienst sluit een overeenkomst af met de kandidaat-adoptanten met vermelding van wederzijdse rechten en plichten en informatie over het financiële aspect. Een positief geschiktheidsvonnis en een overeenkomst met een adoptiedienst geeft geen garantie op de effectieve toewijzing van een adoptiekind, aangezien de rechtbank of de overheid in het herkomstland de uiteindelijke beslissing neemt of kandidaat-adoptanten een specifiek kind kunnen adopteren. De overeenkomst omvat wel de begeleiding en ondersteuning die de kandidaat-adoptieouders van de dienst mogen verwachten, zowel bij de opmaak van het dossier als tijdens de procedure ter plaatse, gekoppeld aan een inschatting van de kosten en de termijn waarbinnen de bemiddeling normaal gezien gerealiseerd zal worden.

Nagenoeg alle herkomstlanden nemen zelf het initiatief voor de matching tussen adoptiekind en kandidaat-adoptieouders. Het land van herkomst stelt aan de interlandelijke adoptiedienst een adoptiekind voor een bepaald gezin voor. Op basis van de beschikbare informatie stelt de adoptiedienst een matchingsverslag op. De adoptiedienst bezorgt dit verslag samen met de beschikbare documenten over het kind aan VCA. VCA is verantwoordelijk voor de goedkeuring van het voorstel van matching. Wanneer VCA haar akkoord geeft voor de matching, kan de procedure worden verder gezet en worden de

kandidaat-adoptanten op de hoogte gebracht van de toewijzing. De adoptiedienst nodigt hen dan uit om het kindvoorstel te bespreken en al dan niet te aanvaarden.

De adoptiediensten staan niet enkel in voor de concrete voorbereiding van kandidaat-adoptanten op adoptie in een bepaald herkomstland en voor de matching. De opvolging van de adoptie en de nazorg na aankomst van de kinderen vormt een even belangrijk onderdeel van hun werking. Alle herkomstlanden vragen een bepaalde vorm van nazorg. Die nazorg start bij het aankomstgesprek kort na de aankomst van het kind in België en is verder afhankelijk van de vraag van het herkomstland en de noden van het specifieke adoptiegezin.

De drie adoptiediensten hadden oorspronkelijk een erkenning van 1 juli 2018 tot 30 juni 2023. In het Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 24 mei 2019 werd beslist dat de erkenning van de interlandelijke adoptiediensten eindigt op 31 december 2022, om daarna over te gaan naar de erkenning van slechts één interlandelijke adoptiedienst. De aanvraag tot erkenning als interlandelijke adoptiedienst moet uiterlijk op 17 september 2022 worden ingediend. Als gevolg van de inwerkingtreding van het BVR van 24 mei 2019, krijgen de interlandelijke adoptiediensten een bijkomend subsidiebedrag om hun nazorgaanbod uit te breiden. Het BVR bepaalt dat de adoptiediensten moeten voorzien in een laagdrempelig ondersteuningsaanbod, met huisbezoeken of andere activiteiten op een aantal scharnierleeftijden, zowel voor adoptieouders als voor geadopteerden. Daarnaast organiseren zij thematische vormingsavonden voor kandidaat-adoptanten, adoptieouders en geadopteerden over adoptiespecifieke thema's en vragen.

Naast de subsidies van de overheid ontvangen de adoptiediensten van de (kandidaat-)adoptieouders een bijdrage als prestatievergoeding voor hun werking. Ook voor de eerste nazorg betalen de adoptieouders een bijdrage.

VCA organiseert regelmatig bilateraal overleg met de coördinatoren van de drie adoptiediensten over de herkomstlanden waar zij mee samenwerken, zowel voor wat betreft de lopende kanalen als de kanalen in prospectie.

In het najaar van 2021 ging ook een aantal keren overleg door naar aanleiding van de conclusies van het expertenpanel interlandelijke adoptie en de daaruit volgende debatten inzake hervorming van interlandelijke adoptie. Die hervorming zal immers een ingrijpende impact hebben op de opdracht van de interlandelijke adoptiediensten.

Adoptiehuis

Kandidaat-adoptieouders die kiezen voor binnenlandse adoptie van een niet-gekend kind, vervolgen hun adoptieprocedure bij Adoptiehuis.

Sinds december 2016 is Adoptiehuis de enige erkende dienst voor bemiddeling bij binnenlandse adoptie. Adoptiehuis heeft hiervoor een vergunning van onbepaalde duur. De dienst treedt op als tussenpersoon bij binnenlandse adoptie. De belangrijkste opdrachten zijn het begeleiden van geboorteouders in het maken van een doordachte keuze, het plaatsen van de kinderen bij kandidaat-adoptieouders en het aanbieden van nazorg. Adoptiehuis treedt ook op als expert in Vlaanderen voor wat binnenlandse adoptie betreft.

In 2021 organiseerde VCA één keer bilateraal overleg met Adoptiehuis.

Afstammingscentrum

Op 1 april 2021 ging de effectieve dienstverlening van het Afstammingscentrum van start. Het AC heeft drie grote opdrachten: informeren en sensibiliseren omtrent afstammingsvragen, technische en psychosociale ondersteuning bieden aan personen die op zoek gaan naar genetische verwanten en uitbouwen van een expertisecentrum. Iedereen met vragen over zijn herkomst, dus ook geadopteerden, kan zich richten tot het AC.

De vergunning van het Afstammingscentrum werd toegekend voor onbepaalde duur.

VCA organiseerde in 2021 drie keer bilateraal overleg met AC. Het overleg ging vooral over de concrete opstart en er werden afspraken gemaakt over het omgaan met inzage- en rootsvragen van geadopteerden.

Vereniging voor Adoptiekind en Gezin vzw (VAG)

VAG is een trefgroep van en voor geadopteerden en adoptieouders. VAG heeft een erkenning als trefgroep tot 31 juli 2025.

VAG werkt met ervaringsdeskundigen, die hun ervaring met adoptie als (kandidaat-)adoptieouder of als geadopteerde met anderen willen delen. VAG wil ook een klankbord zijn door aan de overheid en aan professionele organisaties te signaleren wat er leeft bij adoptiegezinnen.

VCA nodigt VAG twee keer per jaar uit voor het groot adoptieoverleg met alle erkende diensten uit de adoptiesector.

2.5.2 Toegekende subsidies

VCA heeft een belangrijke opdracht in het toezicht op de erkende diensten en staat ook in voor de subsidiëring van de verschillende diensten.

	2021
Steunpunt Adoptie	
Basissubsidie	524.288,85
Dienst voor maatschappelijk onderzoek	
Basissubsidie DMO (CAW Brussel)	247.578,35
Basissubsidie DMO (MOA vzw)	335.940,40
Interlandelijke adoptiediensten	
Basissubsidie (3 diensten samen)	1.035.907,93
Bijkomende subsidies voor 11 lopende kanalen (3 diensten samen)	69.800,94
Bijkomende subsidies voor 11 proefkanalen (3 diensten samen)	35.395,47
Binnenlandse adoptiediensten	
Basissubsidie	561.308,97
Begeleiding ongepland zwangere vrouwen	159.937,80
Facultatieve subsidie MO	6.645,25
Forfaitaire subsidie infogesprekken	3.455,53
MO naar adoptabiliteit van een Belgisch kind in het kader van een intrafamiliale adoptie	850,60
Afstammingscentrum	
Basissubsidie	313.118,67

2.1. Toegekende subsidies aan erkende diensten of projecten, soort subsidie - 2021

Bron: VCA

2.5.3 Overleg tussen VCA en de kernpartners

Zoals hierboven reeds toegelicht, organiseert VCA op regelmatige basis bilateraal overleg met de kernpartners. Nog belangrijker is echter het samenbrengen van de verschillende kernpartners binnen de adoptiesector. Net als de voorbije jaren werd er ook in 2021 gekozen voor zoveel mogelijk gezamenlijk overleg, om op die manier de ontmoeting en samenwerking tussen de verschillende adoptiepartners te stimuleren.

Ontmoeting zag er ook in 2021 omwille van COVID-19 anders uit dan voorheen. In tegenstelling tot in het begin van de pandemie in 2020, zijn alle geplande overlegmomenten in 2021 doorgegaan. Het overgrote deel van het overleg werd online georganiseerd. Enerzijds valt dit te betreuren omdat fysieke ontmoetingen een andere dynamiek creëren, anderzijds gaven partners ook aan dat de tijdsinstaat een meerwaarde biedt. Soms werd er geopteerd voor online overleg terwijl het fysiek ook had gekund.

In 2021 ging het groot adoptieoverleg, waarbij de volledige adoptiesector, inclusief VAG, wordt uitgenodigd, twee keer door. In het voorjaar stond dit overleg vooral in het teken van kennismaking met de nieuwe diensten in de adoptiesector, MOA vzw en Afstammingscentrum. In het najaar werd Nigel Cantwell van Unicef uitgenodigd om vorming te geven over "the best interests of the child".

Het ketenoverleg adoptie, met deelname van DMO, Steunpunt Adoptie, de adoptiediensten, Afstammingscentrum en VCA ging in 2021 vijf keer door. In het najaar van 2021 was de hervorming van de interlandelijke adoptie een vast agendapunt.

2.5.4 Het Raadgevend Comité van Opgroeien regie en de kamer adoptie

Op 24 mei 2019 heeft de Vlaamse Regering de leden en de plaatsvervangende leden van het Raadgevend Comité bij het intern verzelfstandigd agentschap Opgroeien regie benoemd. Het Raadgevend Comité werkt met twee thematische kamers: enerzijds een kamer adoptie en anderzijds een kamer kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning. Het Raadgevend Comité trad in werking op 1 september 2019. De kamer adoptie wordt voorgezeten door Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie.

In 2021 is de kamer adoptie 3 keer samengekomen. De leden van de kamer bespraken in 2021 de volgende thema's: de prijsbepaling voor het DNA-onderzoek bij het Afstammingscentrum, het rapport van de Vlaamse ombudsdienst: 'ontelbare jaren een kind verwachten', het statuut van kinderen in een

adoptiegezin vóór de uitspraak van een adoptievonnis, meerouderschap als nieuw gemeenschappelijk kader en het eindrapport van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie.

2.5.5 Samenwerking met Belgische overheden

De Commissie van Opvolging en Overleg bestaat uit de bevoegde centrale autoriteiten inzake adoptie, Dienst Vreemdelingenzaken, de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, vertegenwoordigers van parketmagistraten en familierechters die bevoegd zijn voor adoptie, alsook de kabinetten van de betrokken federale en gemeenschapsministers. VCA hecht bijzonder veel belang aan dit overleg, gelet op het feit dat elk van de verschillende beleidsdomeinen nauw betrokken is bij de adoptiepraktijk. In 2021 vond er echter geen Commissie van Opvolging en Overleg plaats.

In 2015 werd VCA via de Vlaamse adoptieambtenaar waarnemend lid van de Conseil Supérieur sur l'Adoption (COSA) bij de Franse Gemeenschap. COSA fungeert als Raadgevend Comité voor de centrale autoriteit van de Franse Gemeenschap. Andere leden van COSA zijn de adoptiediensten van de Franse Gemeenschap, FCA, vertegenwoordigers van 'l'aide à la jeunesse', magistraten, geadopteerden, adoptieouders en experts.

In 2021 is COSA 4 keer samengekomen. Een aantal thema's die besproken werden, zijn de afname van biometrische gegevens om de identiteit van het kind te verifiëren, adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel naast andere vormen van jeugdbescherming en het bestaande nazorgaanbod voor adoptiebetrokkenen.

In 2021 overlegde VCA een aantal keren met ACC, onder meer in functie van kennismaking met de nieuwe directeur, gezamenlijk overleg met Afstammingscentrum en samenwerking in een concreet inzagedossier.

VCA deed in 2021 ook meermaals beroep op de FOD Buitenlandse Zaken in het kader van kanaalonderzoeken, individuele dossiers en specifieke problemen in landen van herkomst.

2.5.6 Europese centrale autoriteiten

VCA is lid van de ICAN, een groep centrale adoptie-autoriteiten die op zoek gaat naar mogelijkheden om informatie op een vlotte manier uit te wisselen en die relevante gezamenlijke thema's bespreekt. In 2021 kwam ICAN twee keer samen, in mei (één dag) en in november (twee dagen). Wegens COVID-19 gingen de bijeenkomsten online door. VCA nam deel aan de drie dagen.

VCA is ook lid van twee deelwerkgroepen van de ICAN, "ICAN sub working group on illicit practices in historical cases" en "ICAN sub working group on strengthening international collaboration". De eerste subwerkgroep kwam twee keer samen in 2021, de tweede subwerkgroep één keer. Alle bijeenkomsten gingen online door. VCA was telkens aanwezig.

In het kader van kanaalonderzoeken doet VCA regelmatig een beroep op andere Europese centrale autoriteiten. VCA polst dan naar hun ervaringen met bepaalde landen van herkomst. VCA deelt ook zelf de informatie die verzameld wordt via contacten in de herkomstlanden en met andere centrale autoriteiten. VCA heeft in het najaar van 2021 de centrale autoriteiten op de hoogte gebracht van de conclusies van het expertenpanel interlandelijke adoptie en de verdere stappen die de Vlaamse Regering daaromtrent heeft beslist.

In 2021 heeft VCA online overleg gepleegd met onder meer de centrale autoriteiten van Nederland, Duitsland, Hongarije, Portugal, Vietnam, Togo en Burkina Faso.

2.5.7 Service Social International (SSI)

SSI is een NGO die individuen, kinderen en families helpt bij sociale problemen ten gevolge van internationale migratie of verplaatsing, waarbij twee of meer landen betrokken zijn. Voor VCA vormt SSI een onmisbare bron van informatie en samenwerking. Vooral de gebundelde informatie over de herkomstlanden is van grote waarde. SSI stelt een uitgebreide informatiedatabank ter beschikking met informatie over de situatie in de verschillende herkomstlanden, zowel over het specifieke adoptiebeleid als over het algemene beleid inzake kinderbescherming.

2.5.8 Permanent Bureau van Den Haag (PB Den Haag)

Het PB Den Haag staat in voor de uitvoering van het verdrag inzake bescherming van kinderen en samenwerking op het gebied van interlandelijke adoptie (oftewel het Haags Adoptieverdrag) van 1993. Het ondersteunt landen die willen toetreden tot dit verdrag en die hun regelgeving en procedures hieraan willen aanpassen. De vijfjaarlijkse algemene vergadering, de "Special Commission", staat open voor alle landen die het Verdrag van Den Haag hebben geratificeerd en biedt gelegenheid om te netwerken met andere centrale adoptie-autoriteiten. In 2021 werd er geen Special Commission georganiseerd. De volgende Special Commission zal doorgaan in 2022.

In november 2021 nam VCA deel aan de driedaagse online werkgroep rond 'illicit practices' (onrechtmatige praktijken), een initiatief van het PB Den Haag. Sinds 2016 maakt VCA deel uit van deze werkgroep, die werkt aan een geïntegreerde aanpak rond 'illicit practices'. De werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van centrale autoriteiten van zowel zendende als ontvangende landen.

2.5.9 Internationale conferenties

Internationale conferenties zijn bijzonder interessant voor VCA om te netwerken en om informatie uit te wisselen met verschillende landen van herkomst en ontvangende landen. Ze bieden de kans om goede werkrelaties te onderhouden met verschillende partners in de interlandelijke adoptie. In 2021 zijn er wegens COVID-19 geen internationale conferenties doorgegaan.

2.6 Buitenlandse werkbezoeken en ontvangen delegaties

In 2021 zijn er omwille van COVID-19 geen buitenlandse werkbezoeken doorgegaan en werden er geen buitenlandse delegaties ontvangen.

2.7 Ondersteuning programma's

Art. 20 §2, 22° van het decreet houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen van 20 januari 2012 geeft volgende opdracht aan het VCA: 'Ontwikkelen of ondersteunen van programma's in binnen- en buitenland die de doelstellingen ondersteunen van het Verdrag van Den Haag van 29 mei 1993 inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen en van het Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de Rechten van het Kind, door België geratificeerd en goedgekeurd met de wet van 25 november 1991'.

In dit kader gaf het VCA net als de vorige jaren ook in 2021 een financiële ondersteuning ten gunste van de algemene werking van SSI.

3. ADOPTIE VAN EEN NIET-GEKEND KIND

Sinds 2016 is er één voorbereidingstraject voor de adoptie van een niet-gekend kind. De voorbereiding en geschiktheidsprocedure voor binnenlandse en interlandelijke adoptie zijn samengevoegd. Voordien liepen deze trajecten volledig gescheiden.

Dit betekent dat kandidaat-adoptieouders de keuze voor binnenlandse of interlandelijke adoptie pas maken na het volgen van de voorbereiding en na ontvangst van het geschiktheidsvonnis.

In de tabel hieronder worden de globale cijfers over de adoptie van een niet-gekend kind weergegeven.

Overzicht cijfers adoptie niet-gekend kind

	2005 (1)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aanmeldingen (2)	626	884	831	597	592	560	351	312	324	319	352	426	398	391	373	430	375
Vorbereidingen (3)	377	613	482	440	331	330	222	159	107	105	114	134	145	151	164	98	130
Tussenvonnissen (4)		604	595	466	358	280	191	202	145	119	103	119	151	133	148	101	72
Maatschappelijke onderzoeken	288	403	500	601	362	327	303	190	162	127	96	125	103	150	100	109	101 (8)
Geschiktheidsvonnissen (5)	233	297	428	422	297	221	179	114	103	64	67	132	98	87	99	63	58
Aangekomen kinderen interlandelijke adoptie	172	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27
Aangekomen kinderen interlandelijke adoptie zonder bemiddeling door een adoptiedienst (6)													4	4	1	0	0
Geplaatste kinderen binnenlandse adoptie			32	29	24	35	25	30	26	23	22	23	29	20	15	16	20
Erkenning en registratie (7)		179	155	186	209	176	151	99	63	37	32	39	43	30	22	17	24

3.1 Overzicht cijfers adoptie niet-gekend kind 2005-2021

Bron: VCA

- (1) Op 1 september 2005 trad de nieuwe adoptiewet in werking, waardoor de eerste erkenningen en registraties pas in 2006 gerealiseerd werden.
- (2) Vanaf 2017 worden de aanmeldingen voor een intrafamiliale adoptie niet langer meegeteld.
- (3) Het betreft de uitgereikte attesten van voorbereiding voor een eerste adoptie voor zowel interlandelijke adoptie als binnenlandse adoptie.
- (4) Het betreft het aantal tussenvonnissen, waarbij de familierechtbank een opdracht maatschappelijk onderzoek beveelt. De tussenvonnissen voor aanvullend maatschappelijk onderzoek, bv. in het kader van de verlenging van een geschiktheidsvonnis, werden hier niet meegeteld.
- (5) Het betreft de volgende vonnissen: geschikt, automatische verlenging geschiktheidsvonnis, verlenging na actualisatie van het maatschappelijk onderzoek en verbeterend vonnis. Het cijfer van 2005 combineert het aantal beginseltoestemmingen van voor de nieuwe wetgeving met 24 geschiktheidsvonnissen na het in voege treden van de nieuwe wet in september 2005.
- (6) Vanaf 2017 wordt het aantal geplaatste kinderen via interlandelijke adoptie zonder bemiddeling door een adoptiedienst apart in deze tabel opgenomen.
- (7) Het betreft het aantal registraties van de erkenningen van interlandelijke adopties waarover VCA door FCA werd ingelicht. Sinds de wet van 31 maart 2019 met betrekking tot de modernisering van de burgerlijke stand stelt FCA geen bewijs van registratie meer op, maar stelt ze een attest van erkenning op voor de ambtenaar van burgerlijke stand.
- (8) De maatschappelijke onderzoeken, uitgevoerd door CAW Brussel (32) en MOA vzw (69) in 2021, werden bij elkaar opgeteld.

3.1 Aanmeldingen voor adoptie van een niet-gekend kind

In 2021 waren er in totaal 375 aanmeldingen voor adoptie van een niet-gekend kind. Er waren 66 aanmeldingen van alleenstaanden, 236 aanmeldingen van heterokoppels en 73 aanmeldingen van holebikoppels.

Tabel 3.2 geeft een gedetailleerd overzicht van de verschillende types aanmeldingen in 2021 en ter vergelijking ook in 2020.

Aanmeldingen

	2020		2021	
Aantal aanmeldingen	430	%	375	%
Waarvan				
-alleenstaanden (M;V;X)	87 (21;66)	20,23 (4,88; 15,35)	66 (17;48;1)	17,6 (4,53; 12,8; 0,27)
-heterokoppel	257	59,77	236	62,93
-holebikoppel (M+M; V+V)	86 (79;7)	20 (18,4;1,6)	73 (67;6)	19,47 (17,87;1,6)
Waarvan				
-tweede en volgende adopties	8	1,86	12	3,2

3.2 Overzicht aanmeldingen niet-gekend kind - 2021

Bron: VCA

3.2 Instroombeheer en voorbereiding

Elke kandidaat-adoptant moet een voorbereiding op adoptie volgen. Wie voor een tweede keer adopteert, moet de voorbereiding niet opnieuw volgen.

3.2.1 Instroombeheer

Aangezien er meer kandidaat-adoptieouders zijn dan adoptabele kinderen, werkt VCA sinds 2013 met een systeem van instroombeheer. Dit systeem houdt in dat het aantal kandidaat-adoptanten dat kan starten met de voorbereiding wordt afgestemd op het aantal kinderen dat nood heeft aan adoptieouders. Om ervoor te zorgen dat adoptiediensten voor elk kind dat nood heeft aan adoptie een goede matching kunnen doen, is het belangrijk dat zij beschikken over een wachtlijst met voldoende kandidaat-adoptieouders met een zekere diversiteit. Daarom heeft het Vlaams Parlement beslist dat gerichte instroom mogelijk moet zijn. Gerichte instroom betekent dat bepaalde kandidaat-adoptieouders mogen doorstromen, rekening houdend met het profiel van de kinderen voor wie een gezin wordt gezocht en rekening houdend met het profiel waar de kandidaat-adoptieouders voor open staan.

VCA bepaalt elk jaar hoeveel kandidaat-adoptieouders mogen doorstromen naar de voorbereiding, op basis van volgende criteria:

- het aantal kinderen dat in de vorige twee kalenderjaren werd geplaatst voor adoptie;
- het aantal kandidaat-adoptanten dat start met de voorbereiding, maar geen positief geschiktheidsvonnis krijgt (uitval);
- het aantal aanmeldingen voor een zelfstandige adoptie;
- evoluties in de herkomstlanden bij interlandelijke adoptie, zoals stopzetting van kanalen en opening van nieuwe kanalen;
- het aantal kandidaat-adoptanten dat openstaat voor een specifiek herkomstland of voor een kind met een specifieke ondersteuningsbehoefte.

Op basis van bovenstaande berekening werd voorzien dat 216 kandidaat-adoptanten in 2021 konden doorstromen naar de verplichte voorbereidingscursus. De reglementering van het instroombeheer bepaalt dat elk jaar minstens 30 kandidaat-adoptanten doorstromen in volgorde van aanmelding. Net zoals de vorige jaren hadden de eerste 30 kandidaat-adoptanten op de wachtlijst allemaal een voorkeur voor binnenlandse adoptie. Aangezien er reeds meer dan voldoende kandidaat-adoptanten op de wachtlijst van Adoptiehuis staan, met een voldoende diversiteit, was er in 2021 geen nood aan doorstroom van extra kandidaat-adoptanten voor binnenlandse adoptie.

Voor wat interlandelijke adoptie betreft, ging VCA per herkomstland na hoeveel kandidaat-adoptanten er nog op de wachtlijst stonden, hoeveel er nodig waren om effectief te kunnen bemiddelen voor kinderen die nood hebben aan adoptie en hoeveel nieuwe contracten er eventueel konden worden afgesloten.

De interlandelijke adoptiediensten zochten ook in 2021 specifiek naar kandidaat-adoptieouders die open staan voor kinderen met specifieke noden (special needs) voor alle herkomstlanden. Zij mogen versneld doorstromen naar de voorbereiding. Het gaat om kandidaat-adoptieouders die open staan voor oudere kinderen (ouder dan 6 jaar), kinderen met een medisch probleem (zoals schisis, hartproblemen, ontbrekende ledematen,...), kinderen met een ontwikkelingsstoornis, maar ook om kinderen met gedragsproblemen of een moeilijke achtergrond (geboren na verkrachting, mishandeling,...) of kinderen die samen met een broer of zus geplaatst worden (siblings).

De berekende instroom voor interlandelijke adoptie zag er als volgt uit: in totaal konden 184 kandidaat-adoptanten doorstromen, waarvan 26 op basis van volgorde voor alle landen, aangevuld met 74 via gerichte instroom voor specifieke landen en 84 via gerichte instroom special needs. Er was nood aan gerichte instroom voor Thailand, de Filipijnen, India, Haïti en Marokko en voor gerichte instroom special needs in de herkomstlanden Bulgarije, Chili, China, Kazachstan en Portugal.

In de realiteit zijn in 2021 in totaal 163 kandidaat-adoptanten doorgestroomd. Dit betreft 20 kandidaat-adoptanten voor binnenlandse adoptie en 143 kandidaat-adoptanten voor interlandelijke adoptie, waarvan 114 op volgorde, 49 via gerichte instroom special needs of specifieke landen.

Vaststelling is dat er in 2021 voldoende kandidaat-adoptanten waren met openheid voor de adoptie van een kind met een specifieke zorgbehoefte of voor bepaalde herkomstlanden om tot de ideale hoeveelheid kandidaat-adoptanten op de wachtlijsten te komen. Voor binnenlandse adoptie wordt de wachtlijst, ondanks het instroombeheer, steeds groter.

3.2.2 Voorbereiding

De voorbereiding op de adoptie van een niet-gekend kind werd in 2021, net zoals de voorgaande jaren, georganiseerd door Steunpunt Adoptie. Deze verplichte voorbereiding bestaat uit twee delen: de informatiesessies en de voorbereidingscursus.

Alle kandidaat-adoptieouders die voor de eerste keer adopteren, moeten twee infosessies volgen, die elk vier uur duren. Kandidaat-adoptieouders betalen voor de infosessies een bijdrage van 25 euro. Na afloop van de infosessies hebben zij 60 dagen de tijd om te bevestigen of zij de adoptieprocedure willen verderzetten of niet.

Tijdens de eerste informatiesessie krijgen de kandidaat-adoptieouders uitleg over de Vlaamse adoptieprocedure, de verschillende vormen van pleegzorg, de tendensen in adoptie wereldwijd en het profiel van de kinderen die ter adoptie worden afgestaan, met specifieke aandacht voor special needs. De informatie wordt gebracht door medewerkers van Steunpunt Adoptie en VCA.

Normaal gezien wordt infosessie 1 live en in grote groep (30 kandidaat-adoptiegezinnen) gegeven. Door COVID-19 schakelde Steunpunt Adoptie vanaf april 2020 over naar online infosessies 1, met beeldmateriaal en een online vragenuur. In 2021 gingen in totaal 9 informatiesessies 1 door, waarvan 1 live en 8 online, waaraan 414 gezinnen deelnamen.

Tijdens de tweede informatiesessie biedt Steunpunt Adoptie inzicht in tal van adoptie-gerelateerde thema's zoals verlies- en rouwervaring bij adoptiekinderen, herstel van trauma en gehechtheidsrelaties, verlieservaring en rouwproces bij geboorteouders, kinderwens en noden van het kind, ontwikkelen van vaardigheden en draagkracht van adoptieouders. De tweede infosessie vindt in kleinere groep plaats, zodat er interactief met de deelnemers kan worden gewerkt. Ook hier wisselde Steunpunt Adoptie in 2021 live informatiesessies af met online sessies. In totaal gingen er in 2021 26 informatiesessies 2 door, waarvan 10 live en 16 online. 319 gezinnen namen deel aan infosessie 2.

Na de uitnodiging om in te stromen (cf. §3.2.1) volgt een voorbereidingscursus van drie dagen, waarin dieper wordt ingegaan op zowel binnenlandse als interlandelijke adoptie. Kandidaat-adoptieouders betalen een bijdrage van 250 euro voor de voorbereidingscursus. De voorbereiding voor kandidaat-adoptieouders heeft een dubbel doel. Enerzijds tracht Steunpunt Adoptie voor de kandidaat-adoptieouders een realistisch beeld te schetsen van de kinderen die geplaatst worden voor adoptie. Er wordt veel aandacht besteed aan adoptie van kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften, aangezien dit een realiteit is bij een steeds groter aantal van de geplaatste kinderen. Zo kunnen de kandidaat-adoptieouders inschatten of ze de draagkracht hebben die nodig is om aan de specifieke noden van het kind te beantwoorden. Anderzijds zet Steunpunt Adoptie ook sterk in op dynamieken tussen de kandidaat-adoptieouders onderling, gericht op het uitwisselen van ervaringen en het creëren van een adoptienetwerk. De adoptiedriehoek, die de relatie tussen geadopteerde, geboorteouders en adoptieouders visualiseert, is de rode draad doorheen het voorbereidingsprogramma.

In normale omstandigheden worden de kandidaat-adoptiegezinnen in kleine groepjes van 8 à 10 gezinnen voorbereid in Gent, Brussel of Antwerpen. Door een inhaalbeweging in 2021, organiseerde Steunpunt Adoptie de voorbereidingscursus zowel live als online voor een totaal van 130 gezinnen (98 gezinnen in 2020).

In totaal organiseerde Steunpunt Adoptie 15 voorbereidingscursussen. Na het vervolledigen van de voorbereidingscursus, ontvangen kandidaat-adoptieouders een attest van voorbereiding. Hiermee kunnen ze hun adoptieprocedure verderzetten bij de familierechtbank voor het verkrijgen van een geschiktheidsvonniss.

3.3 Maatschappelijk onderzoek

Na het volgen van de voorbereiding en na ontvangst van het voorbereidingsattest, dienen de kandidaat-adoptieouders een verzoekschrift in bij de familierechtbank om geschikt verklaard te worden voor adoptie. In het kader van de geschiktheidsprocedure beveelt de familierechtbank een maatschappelijk onderzoek. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een dienst voor maatschappelijk onderzoek (DMO). Sinds 1 januari 2017 is er één DMO werkzaam voor heel Vlaanderen. CAW Brussel voerde deze opdracht uit tot en met 30 april 2021. Op 1 mei 2021 startte MOA vzw op als nieuwe DMO. In 2021 werden 72 tussenvonnissen uitgesproken voor adoptie van een niet-gekend kind. Daarnaast werden 12 vonnissen uitgesproken waarin een aanvullend onderzoek werd bevolen.

Er werden in totaal 188 dossiers bij MOA vzw aangemeld in 2021. 126 dossiers hiervan stonden reeds op de wachtlijst bij de DMO van CAW Brussel. 62 dossiers werden rechtstreeks via VCA bij MOA vzw aangemeld.

De DMO staat ook in voor de actualisering van het maatschappelijk onderzoek wanneer kandidaat-adoptieouders een verzoek tot verlenging van hun geschiktheidsvonniss indienen bij de familierechtbank. Het geschiktheidsvonniss vervalt immers na vier jaar. Een dergelijke actualisering is enkel nodig als er ingrijpende wijzigingen zijn in het gezin van de kandidaat-adoptieouders, die mogelijk een invloed hebben op hun geschiktheid voor adoptie. Als er geen wijzigingen zijn, dan kan het geschiktheidsvonniss automatisch met twee jaar verlengd worden. VCA gaat na of een actualisering al dan niet nodig is, aan de hand van het attest gezinssamenstelling, een vragenlijst in te vullen door de kandidaat-adoptieouders en enkele vragen aan de adoptiedienst. VCA maakt dan een attest op voor de rechtbank waarna ofwel een actualisatie van het maatschappelijk onderzoek wordt opgestart, ofwel de geschiktheid automatisch wordt verlengd.

VCA kreeg in 2021 19 vragen van de rechtbank voor een dergelijke automatische verlenging. In 17 gevallen kon VCA vaststellen dat er geen wijzigingen waren in het gezin. Voor 2 gezinnen diende wel een actualisatie te gebeuren en werd de vraag tot actualisatie doorgestuurd naar MOA vzw.

3.3.1 Verloop van het maatschappelijk onderzoek

De medewerkers van MOA vzw doen gemiddeld vier gesprekken met de kandidaat-adoptanten: twee gesprekken door de psycholoog en twee door de maatschappelijk assistent. Één van de gesprekken betreft een huisbezoek door de maatschappelijk assistent. Voor een maatschappelijk onderzoek bij een tweede of volgende adoptie of bij een bijkomend maatschappelijk onderzoek wordt deze procedure ingekort naar gemiddeld twee gesprekken: één huisbezoek (met gesprek) door de maatschappelijk werker en één gesprek met de psycholoog. Het volledige team van MOA vzw houdt een tussentijdse bespreking en een eindbespreking waarin een advies voor de familierechtbank wordt geformuleerd. De kandidaat-adoptanten krijgen het finale verslag van het maatschappelijk onderzoek met advies voor de familierechtbank. Hebben ze nog vragen over dit advies, dan wordt hen de mogelijkheid van een adviesgesprek aangeboden.

Conform de regelgeving zou de DMO het onderzoek binnen de twee maanden na het tussenvonnissen moeten afronden. In de praktijk blijkt dit echter nagenoeg onmogelijk te realiseren. Er verstrijkt namelijk al enige tijd vooraleer de DMO de opdracht ontvangt. Verder is het zowel voor de kandidaat-adoptieouders als voor de DMO erg moeilijk om de reeks van vier gesprekken onmiddellijk aan te vatten. De dienst stelt wel alles in het werk om, eenmaal het onderzoek gestart is, de termijn van twee maanden te respecteren.

3.3.2 Adviezen

Het aantal afgewerkte maatschappelijke onderzoeken in 2021 is in vergelijking met 2020 licht gedaald. In 2020 gaf CAW Brussel in totaal 109 adviezen over de geschiktheid van kandidaat-adoptieouders om een niet-gekend kind te adopteren en in 2021 waren dit er 101 (adviezen van zowel CAW Brussel als MOA vzw bij elkaar opgeteld).

In 2021 gaf CAW Brussel 18 positieve en 8 negatieve adviezen. 6 kandidaat-adoptanten kregen een advies van uitstel.

MOA vzw gaf in 2021 54 positieve en 11 negatieve adviezen. 3 kandidaat-adoptanten kregen een advies van uitstel. In 1 situatie was het niet mogelijk voor MOA vzw om een advies uit te spreken.

In tabel 3.3 geven we een overzicht van de adviezen vanaf 2008 tot 2021.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (2)
Negatief	95	54	69	81	38	38	29	18	21	26	35	22	26	19
Risicofactoren	26	16	1	1										
Bijkomende gesprekken	9	1	4	1			1							
Uitstel	35	31	30	20	21	17	19	12	13	19	25	18	13	9
Uitstel voor 1, negatief voor 2				3		1	1							
Neutraal	16	4		1										
Positief	348	199	165	145	101	88	58	47	39	47	68	58	68	73
Positief voor 1, uitstel voor 2										1	1			
Positief voor 1 specifiek kind	8		10	3	2	1	3	5	3					
Positief voor 1 ouder kind	1		1		1		1							
Positief voor kind met specifieke ondersteuningsbehoefte							1	1	1					
Positief voor 1 of 2	13	11	7	8	7	5	4	5	10		9	10	13	10
Positief voor 1 of meer	4	1	1		1								3	1
Positief voor 1, negatief voor 2 of meer		1	8	9	7	2	1	6	3	8	9			5
Positief voor 2	15	18	15	15	6	7	7	4	4				1	2

Positief voor 2 kinderen, negatief voor 3 kindere														2
Positief voor specifieke kinderen	2	7		3	1				2					
Positief voor 3	1					1	1	1						
Stopgezet / Opgeschort (1) / Geen advies mogelijk	28	19	16	13	5	2	1	2		2	3	2	2	1
Totaal	601	362	327	303	190	162	127	101	96	103	150	100	109	101

3.3 Adviezen van de dienst voor maatschappelijk onderzoek 2008 - 2021

Bron: VCA

(1) Opschorting of stopzetting door kandidaat-adoptanten na minstens één gesprek.

(2) De maatschappelijke onderzoeken, uitgevoerd door CAW Brussel (32) en MOA vzw (69) in 2021, werden bij elkaar opgeteld.

3.4 Geschiktheidsvonnissen

Het geschiktheidsvonnis voor adoptie wordt uitgesproken door de familierechtbank. VCA ontvangt niet systematisch de vonnissen waarbij de rechtbank negatief oordeelt over de geschiktheid. Enkel de vonnissen waarin de geschiktheid wordt uitgesproken of bijkomende onderzoeken worden bevolen, moeten door de familierechtbank, via FCA, aan VCA bezorgd worden. Er werden in 2021 toch 3 vonnissen van niet-geschiktheid bezorgd aan VCA.

In 2021 werden in totaal 58 positieve geschiktheidsvonnissen door de familierechtbanken aan VCA bezorgd.

Negen kandidaat-adoptieouders kregen een automatische verlenging van hun geschiktheidsvonnis en één kandidaat-adoptiegezin kreeg een verlenging na actualisatie van het maatschappelijk onderzoek.

In 2021 werden er 12 vonnissen uitgesproken waarin aanvullend onderzoek werd bevolen.

In tabel 3.4 worden de geschiktheidsvonnissen weergegeven, gekoppeld aan het advies dat de DMO gaf.

In tabel 3.5. staan de details over de vonnissen waarin aanvullend onderzoek werd bevolen.

Geschiktheidsvonnissen uitgesproken door de familierechtbank (1)

	Negatief	Positief voor 1	Positief voor 1 of 2/meer	Positief voor 1, negatief voor 2	Positief voor 1, uitstel voor 2	Positief voor 2	Positief met risicofactoren	Uitstel	Totaal
Geschikt voor 1 kind	4	30						7	41
Geschikt voor 1 of 2 kinderen			4						4
Geschikt voor 2 kinderen									
Geschikt voor 1, niet geschikt voor 2									
Geschikt voor 1 of meerdere kinderen			1						1
Geschikt in hoger beroep	1								1
Geschikt, specifiek kind							1		1
Verlenging geschiktheidsvonnis		1							1
Automatische verlenging geschiktheidsvonnis	1	6	1			1			9
Totaal	6	37	6	0	0	1	1	7	58

3.4 Overzicht beslissingen familierechtbank, geschiktheid adoptie van een niet-gekend kind - 2021

Bron: VCA

(1) De kolommen geven de niet-bindende adviezen van de DMO weer, de rijen geven de definitieve beslissingen van de familierechtbanken weer.

Aanvullende onderzoeken

Beslissing familierechtbank	Adviezen Dienst voor Maatschappelijk Onderzoek			Totaal
	Negatief	Positief	Uitstel	
Aanvullend onderzoek	5	1	2	8
Aanvullend onderzoek na uitstel	2	1	1	4
Totaal	7	2	3	12

3.5 Overzicht aanvullende onderzoeken familierechtbank - 2021

Bron: VCA

3.5 Bemiddeling

Na ontvangst van het geschiktheidsvonnis maken kandidaat-adoptanten de keuze voor binnenlandse of interlandelijke adoptie. Voor binnenlandse adoptie sluiten ze dan een bemiddelingsovereenkomst af met Adoptiehuis. Voor interlandelijke adoptie sluiten ze een bemiddelingsovereenkomst af met één van de drie interlandelijke adoptiediensten of ze kiezen voor zelfstandige adoptie. Bij zelfstandige adoptie onderzoekt en beoordeelt VCA zelf de adoptieprocedure.

De meeste kandidaat-adoptieouders doen een beroep op een adoptiedienst voor bemiddeling. In de volgende paragrafen wordt een onderscheid gemaakt tussen bemiddeling door een interlandelijke adoptiedienst (§ 3.5.1), interlandelijke adoptie van een niet-gekend kind zonder bemiddeling of zelfstandige adoptie (§ 3.5.2) en bemiddeling door de binnenlandse adoptiedienst (§ 3.5.3).

3.5.1 Bemiddeling door een interlandelijke adoptiedienst

De interlandelijke adoptiediensten werken samen met door VCA goedgekeurde kanalen. In 2021 werden 27 kinderen geplaatst in een adoptiegezin in Vlaanderen na bemiddeling door één van de drie erkende interlandelijke adoptiediensten. Deze kinderen kwamen uit negen verschillende landen.

Procedure voor de opstart van een nieuwe adoptiesamenwerking (kanaalonderzoek)

Naast de landen waarmee al een samenwerking bestaat, gaan de interlandelijke adoptiediensten ook op zoek naar nieuwe herkomstlanden waar nood is aan interlandelijke adoptie. Dit gebeurt via de procedure van kanaalonderzoek.

Adoptiediensten die in een land van herkomst een nieuwe adoptiesamenwerking willen opzetten, hebben hiervoor goedkeuring nodig van VCA. De adoptiedienst maakt een uitgebreid inlichtingendossier op. VCA voert op basis van het inlichtingendossier een kanaalonderzoek uit. Het kanaalonderzoek houdt een grondige analyse in van de wetgeving en de plaatselijke procedures in het land van herkomst, afgetoetst aan het Haags Adoptieverdrag en de Belgische adoptiewetgeving. Daarnaast worden de betrokken organisaties en contactpersonen gescreend en worden de financiële transacties, die nodig zijn om een adoptie tot stand te brengen, doorgelicht.

Bij kanaalonderzoek betreft VCA altijd verschillende externe partners, zoals de FOD Buitenlandse Zaken, NGO's en centrale autoriteiten van andere landen. Ook de betrokken instanties in het land van herkomst, waaronder de bevoegde adoptieautoriteit, worden meegenomen in het onderzoek.

Voor alle landen die in overweging worden genomen voor een nieuwe adoptiesamenwerking, doet VCA een uitgebreid onderzoek. Het kanaalonderzoek gebeurt extra grondig daar waar het landen betreft die het Haags Adoptieverdrag (nog) niet ratificeerden. Vaak is een bezoek van VCA ter plaatse noodzakelijk om een kanaalonderzoek te kunnen afronden. In tijden van corona is dit uiteraard niet evident.

De procedure voor het opstarten van een nieuw kanaal verloopt in verschillende fases:

- De adoptiedienst vraagt toestemming om prospectie te doen in een bepaald land.
- VCA verleent toestemming voor de prospectie, tenzij er duidelijke tegenindicaties zijn, zoals onduidelijkheid over een moratorium wegens wetswijzigingen ter plaatse, een zware ramp of een oorlogssituatie die adopties voorlopig uitsluit.
- De adoptiedienst legt vervolgens de geldende regelgeving voor advies voor aan VCA.
- Na wetgevend advies door VCA, beslist de adoptiedienst om al dan niet een inlichtingendossier samen te stellen en in te dienen bij VCA. Het inlichtingendossier bevat onder meer informatie over de contactpersonen, de procedure ter plaatse en het reisverslag van de adoptiedienst.
- VCA voert een kanaalonderzoek uit en beoordeelt de adoptiesamenwerking.
- Als de beoordeling positief is, geeft VCA een voorlopig akkoord aan de adoptiedienst, met toelating om een aantal proefdossiers op te starten.

- Na afronding van één proefdossier en drie kindtoewijzingen, evalueert VCA de werking van het proefkanaal. Hierbij wordt gepeild naar de ervaringen van zowel de adoptieouders, de adoptiedienst als FCA.
- Na positieve evaluatie, geeft VCA een definitieve goedkeuring voor de opstart van de samenwerking en kan de adoptiedienst een wachtlijst aanleggen.

In 2021 ontving VCA geen nieuwe aanvragen tot prospectie, enkel een heropstart van een oudere prospectieaanvraag voor Cambodja door Het Kleine Mirakel. De adoptiediensten dienden geen nieuwe inlichtingendossiers in.

VCA verleende in 2021 een voorlopig akkoord voor Ghana (FIAC-Horizon) en Peru. Er waren geen definitieve goedkeuringen van proefkanalen. In 2021 waren 15 kanalen in proeffase.

In 2021 waren er in totaal, net als het jaar ervoor, 10 kanalen met een lopende samenwerking, namelijk China, India, Burkina Faso, Togo, de Filipijnen, Thailand, Zuid-Afrika, Chili (SENAME), Portugal en Kazachstan.

In tabel 3.6 volgt een overzicht van alle kanalen per adoptiedienst.

Kanalen per adoptiedienst

	Ray of Hope	Het Kleine Mirakel	FIAC-Horizon
Aanvraag nieuwe kanalen		Cambodja	
Goedkeuring start prospectie (1)		Cambodja	
Stopgezette prospectie			Nigeria (Lagos State) Mongolië
Ontvangst wetgeving		Cambodja	
Adviezen wetgeving			
Negatief (-)			
Positief (+)			

Ontvangst en/of actualisatie inlichtingendossier			Oezbekistan (voortgangsverslag) Namibië (voortgangsverslag) Macedonië (voortgangsverslag) Nigeria Lagos State (voortgangsverslag) Senegal (voortgangsverslag) Laos (voortgangsverslag) Lesotho(voortgangsverslag)
Voorlopig akkoord (start proeffase)			Ghana Peru
Lopende proeffases (gestart voor 2021)	Haïti Vietnam Marokko	Bulgarije Colombia Gambia Ghana Hongarije Kirgizië (2)	Chili (Mi Casa) (3) Bulgarije Honduras India
Definitieve goedkeuring (3 KT en 1 aankomst)			
Lopende kanalen	China India Burkina Faso Togo	Portugal Kazachstan	de Filipijnen Thailand Zuid-Afrika Chili (SENAME)
Stopgezette kanalen			

3.6 Kanalen volgens fase en adoptiedienst bij het VCA - 2021

Bron: VCA

- (1) In 2021 werden geen prospecties afgekeurd.
- (2) In afwachting van het bekomen van een accreditatie.
- (3) Akkoord voor proeffase dd. 11/05/2016. Nog geen kindtoewijzingen.

(+) positief advies

(-) negatief advies

Het Kleine Mirakel

In 2021 werden er 7 bemiddelingsovereenkomsten afgesloten, waarvan 2 voor Gambia, 2 voor Hongarije, 2 voor Colombia en 1 voor Ghana.

Er waren in totaal 8 plaatsingen in 2021, waarvan 2 uit Portugal en 6 uit Hongarije.

FIAC-Horizon

In 2021 werden er in totaal 7 bemiddelingsovereenkomsten afgesloten, waarvan 5 voor Thailand en 2 voor de Filipijnen.

Er waren in totaal 16 plaatsingen in 2021. Voor Thailand en de Filipijnen krijgt FIAC-Horizon een quotum van het herkomstland. Dit betekent dat zij een specifiek aantal dossiers van kandidaat-adoptieouders naar het herkomstland kunnen opsturen. Uit de Filipijnen kwamen er in 2021 2 kinderen aan en uit Thailand 7. Daarnaast waren er 2 plaatsingen uit Chili en 5 plaatsingen uit Zuid-Afrika.

Ray of Hope

In 2021 werden er in totaal 5 bemiddelingsovereenkomsten afgesloten, waarvan 2 voor Burkina Faso en telkens 1 voor Marokko, Togo en India.

Er waren in totaal 3 plaatsingen in 2021. Uit Togo, Marokko en Burkina Faso ging het telkens om 1 kind.

Totaal aantal geplaatste kinderen via de interlandelijke adoptiediensten

In 2021 werden in totaal 27 kinderen geplaatst via interlandelijke adoptiediensten. Wat betreft de plaatsingen voor interlandelijke adoptie, zien we een lichte daling ten aanzien van 2018 en 2019 (pré-corona) en een lichte stijging ten aanzien van 2020 (23 plaatsingen tijdens het eerste coronajaar). De coronapandemie had voor sommige herkomstlanden een blijvende invloed op het proces van interlandelijke adoptie, bijvoorbeeld omdat er geen vliegverkeer mogelijk was of omdat de adoptie juridisch niet altijd bekrachtigd kon worden, omdat sommige buitenlandse rechtbanken en/of autoriteiten gesloten waren, waardoor de feitelijke adoptie vertraging opliep.

Aantal plaatsingen in Vlaanderen, Wallonië en andere Europese landen

Tabel 3.7 geeft een overzicht van het aantal plaatsingen van 2005 tot 2021 in Vlaanderen, in Wallonië en in een aantal andere ontvangende landen. Cijfers van 2021 hebben we op dit ogenblik enkel voor de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

In deze tabel zien we dat de dalende trend in interlandelijke adopties door de jaren heen zich ook in de Franse Gemeenschap en in andere landen manifesteert.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ontvangend land																	
Vlaamse Gemeenschap (1)	172	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27
Franse Gemeenschap (1)	299	221	183	154	194	185	175	136	101	96	67	59	60	68	47	30	39
Aangrenzende landen																	
Duitsland	721	661	783	716	606	513	624	452	288	227	200	196	96	91	85	81	
Frankrijk	4.136	3.977	3.162	3.270	3.017	3.508	2.003	1.569	1.343	1.069	815	956	685	615	421	244	
Luxemburg	41	45	23	28	36	32	25	32	17	13	18	19	16	12	31	5	
Nederland	1.185	816	782	767	682	705	528	488	401	354	304	214	210	156	145	70	
Scandinavische landen																	
Finland	308	218	176	157	187	160	163	175	141	142	93	58	71	52	67	27	
Denemarken	586	450	426	395	496	419	338	219	176	124	97	84	79	64	46	23	
Zweden	1.083	879	800	793	912	728	630	542	450	408	400	259	240	190	170	92	

Mediterrane landen																	
Italië	2.874	3.188	3.420	3.977	3.964	4.130	4.022	3.106	2.825	2.206	2.216	1.872	1.439	1.394	1205	669	
Spanje	5.423	4.472	3.648	3.156	3.006	2.891	2.573	1.669	1.191	824	799	567	531	445	370	195	
Andere landen																	
Verenigd Koninkrijk	369	363	356	225	200	173	153	120	124	68	58	64	60	71	52	53	
Ierland	366	313	392	422	307	201	188	117	72	34	82	54	53	41	33	29	

3.7 Plaatsingen in andere Europese landen in vergelijking met de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

Bron: VCA, ACC en Selman, P. (2022) *Global Statistics for Intercountry Adoption: Receiving States and States of origin 2004-2020*

(1) Alleen adopties gerealiseerd door een erkende adoptiedienst.

Plaatsingen volgens herkomstland

In 2021 waren de grootste herkomstlanden Thailand (7), Hongarije (6) en Zuid-Afrika (5). Verder waren er telkens twee plaatsingen uit Chili, de Filipijnen en Portugal. Uit Marokko, Togo en Burkina Faso was er telkens één plaatsing.

In tabel 3.8 staat een overzicht van de geplaatste kinderen uit de verschillende herkomstlanden, van 2016 tot 2021.

Herkomstland	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bulgarije (1)	0	0,00%	0	0,00%	1	3,10%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Burkina Faso (1)	1	1,60%	2	3,40%	1	3,10%	4	14,29%	3	13,04%	1	3,70%
Chili (1)	1	1,60%	1	1,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	2	7,41%
China (1)	1	1,60%	2	3,40%	2	6,30%	1	3,57%	0	0,00%	0	0,00%
Ethiopië	6	9,70%	14	23,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

de Filipijnen (1)	5	8,00%	6	10,20%	4	12,50%	2	7,14%	3	13,04%	2	7,41%
Gambia	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	3,57%	2	8,70%	0	0,00%
Guinee (1)	14	22,60%	10	16,90%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Haïti (1)	0	0,00%	0	0,00%	3	9,40%	1	3,57%	2	8,70%	0	0,00%
Honduras (1)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	3,57%	0	0,00%	0	0,00%
Hongarije (1)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	6	22,22%
India (1)	4	6,50%	6	10,20%	4	12,50%	2	7,14%	3	13,04%	0	0,00%
Kazachstan (1)	0	0,00%	1	1,70%	3	9,40%	4	14,29%	0	0,00%	0	0,00%
Marokko	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	4,35%	1	3,70%
Nigeria	1	1,60%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Oeganda	11	17,70%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Polen (1)	8	12,90%	4	6,80%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Portugal (1)	1	1,60%	6	10,20%	1	3,10%	8	28,57%	3	13,04%	2	7,41%
Thailand (1)	0	0,00%	3	5,10%	4	12,50%	2	7,14%	1	4,35%	7	25,93%
Togo (1)	2	3,20%	0	0,00%	0	0,00%	2	7,14%	2	8,70%	1	3,70%
de Verenigde Staten (1)	0	0,00%	0	0,00%	1	3,10%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Vietnam (1)	1	1,60%	2	3,40%	4	12,50%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Zuid-Afrika (1)	6	9,70%	2	3,40%	4	12,50%	0	0,00%	3	13,04%	5	18,52%

Totaal uit buitenland afkomstig	62	100,00%	59	100,00%	32	100,00%	28	100,00%	23	100,00%	27	100,00%
--	----	---------	----	---------	----	---------	----	---------	----	---------	-----------	----------------

3.8 Plaatsing volgens herkomstland via een erkende adoptiedienst 2016-2021

Bron: VCA

(1) Haags Verdragsland

Plaatsingen volgens herkomstland en geslacht

Van de 27 aangekomen kinderen in 2021 waren er 17 jongens en 10 meisjes.

De verdeling per herkomstland staat vermeld in tabel 3.9.

Herkomstland	Jongens	Meisjes	Totaal
Burkina Faso	0	1	1
Chili	1	1	2
de Filipijnen	1	1	2
Hongarije	2	4	6
Marokko	1	0	1
Portugal	1	1	2
Thailand	5	2	7
Togo	1	0	1
Zuid-Afrika	5	0	5
Totaal	17	10	27

3.9 Plaatsing via een erkende adoptiedienst volgens geslacht - 2021

Bron: VCA

Plaatsingen volgens leeftijd van het kind

De gemiddelde leeftijd van de interlandelijke adoptiekinderen, geplaatst via de adoptiediensten in 2021, is 5,4 jaar. Dit is een stijging ten opzichte van het gemiddelde van 4,5 jaar in 2020. Opvallend is dat er enerzijds een aantal jonge kinderen zijn geplaatst in 2021 (8 kinderen zijn jonger dan 3 jaar) en anderzijds ook een aantal oudere kinderen (10 kinderen tussen 7 en 11 jaar).

De leeftijd van de kinderen is terug te vinden in tabel 3.10.

Leeftijd	Aantal	%
0 jaar	0	0,00%
1 jaar	2	7,41%
2 jaar	6	22,22%
3 jaar	0	0,00%
4 jaar	3	11,11%
5 jaar	2	7,41%
6 jaar	4	14,81%
7 jaar	5	18,52%
8 jaar	4	14,81%
9 jaar	0	0,00%
10 jaar	1	3,70%
11 jaar	0	0,00%
12 jaar	0	0,00%
> 12 jaar	0	0,00%
Totaal	27	100,00%

3.10 Leeftijd in volle jaren van alle geplaatste adoptiekinderen via de erkende adoptiediensten - 2021

Bron: VCA

Plaatsingen volgens leeftijd en gezinssituatie adoptieouders

De leeftijd van de adoptieouders die een kindje uit het buitenland adopteerden, varieerde in 2021 tussen de 31 en de 54 jaar. De grootste groep adoptieouders is tussen 40 en 44 jaar oud. De spreiding in de verschillende leeftijdscategorieën is terug te vinden in tabel 3.11.

Er werden 24 kinderen geadopteerd door een heterokoppel en 3 kinderen door een homokoppel.

Uit tabel 3.12 blijkt dat 6 kinderen als eerste en enige kind in een gezin geplaatst werden. 10 kinderen werden samen met een broer en/of zus geadopteerd door een gezin dat nog geen kinderen had. 11 kinderen kwamen terecht in een gezin met kinderen (tweede en volgende adopties of aanwezigheid van (pleeg)kinderen).

Leeftijd van de adoptievader en -moeder

	Aantal adoptievaders	Aantal adoptiemoeders
25-29 jaar	0	0
30-34 jaar	1	1
35-39 jaar	4	4
40-44 jaar	7	11
45-49 jaar	9	4
50-54 jaar	3	0
> 55 jaar	0	0
Totaal	24	20

3.11 Leeftijd van de adoptievader en -moeder (in volle jaren) op het moment van de plaatsing - 2021

Bron: VCA

Plaats in de kinderrij

	Aantal	%
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	6	22,22%
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	10	37,04%
Gezin met (pleeg)kind(eren), plaatsing van 1 of meerdere kinderen als onderste in de kinderrij	11	40,74%

3.12 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2021

Bron: VCA

Evolutie van interlandelijke adoptie over de jaren heen

Op 1 september 2005 ging een nieuwe adoptiewetgeving in voege. Die wetgeving zorgde ervoor dat vrije adopties niet meer mogelijk waren. Elke adoptieprocedure wordt sindsdien opgevolgd door de overheid.

Tabel 3.13 geeft het aantal kinderen weer dat voor 2006 via bemiddeling van een erkende adoptiedienst in een adoptiegezin geplaatst werd. Dit is maar een gedeelte van het werkelijke aantal adoptiekinderen, omdat er geen zicht is op het aantal vrije adopties dat in die jaren in Vlaanderen gerealiseerd werd.

Tabel 3.14 geeft het aantal plaatsingen via een erkende adoptiedienst weer vanaf 2006 tot en met 2021.

Plaatsingen volgens herkomstland voor 2006

Herkomstland	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bolivia		3	5		2	2	1	1						
Bulgarije						4	7	3	2	3	2			
Burundi			2	7		2								
Cambodja											1	20		
Chili	12	2	4	3	3	3		1	1					

China (1)	3	5	2		2	8	10	18	34	29	42	49	64	63
Colombia	17	16	17	16	8	7	10	11	2	3	5	3	1	4
Ecuador	12	12	6	13	6	1	7	4	2	4	3	2	2	
El Salvador								1	1					
Ethiopië					3	1	25	18	31	17	22	29	17	59
de Filipijnen	9	10	13	13	9	15	9	12	19	11	11	9	17	7
Frankrijk			5	5	2	3								
Haïti	9	3		40	40	26	21	11	23	31	29	5		
India	77	68	60	73	66	49	38	36	35	32	18	12	13	10
Moldavië				1	2	3	3	7	2					
Nepal		1	5		1									
Oekraïne						2								
Roemenië	3	13	1		5	7	17	19	15	5	1			
Rusland							4	12	10	7	12	13	10	14
Rwanda	26	27	4											
Sri Lanka								2	3	3	7	7	3	5
Thailand								3	1	2	1	5	6	1
Vietnam				7	23	15	36	24	27	25	28	4		
Zaire				24	3	3								
Zuid-Afrika								1	2	1	5	7	10	9
Andere	11	12	5		2									
Totaal	176	167	127	202	177	151	188	184	210	173	187	165	143	172

3.13 Plaatsingen volgens herkomstland via de erkende adoptiediensten 1992 - 2005

Bron: VCA

(1) Bij nazicht werden er ook plaatsingen vanuit China geregistreerd voor de periode 1992-1995. Deze werden dan ook in de tabel aangevuld.

Thailand	1	2	4	3	3	2	1	3	2	5		3	4	2	1	7
Togo									1		2			2	2	1
de Verenigde Staten													1			
Vietnam											1	2	4			
Zuid-Afrika	8	7	10	11	12	10	8	5	5	2	6	2	4		3	5
Totaal	162	176	210	244	205	180	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27

3.14 Plaatsingen volgens herkomstland via de erkende adoptiediensten 2006 - 2021

Bron: VCA

Wachttijd voor interlandelijke adoptie

De gemiddelde wachttijd voor interlandelijke adoptie varieert naargelang het herkomstland. Eerst is er de wachttijd tot aan de kindtoewijzing en daarna kan het nog een tijd duren voordat het kind effectief het gezin ontmoet. De meeste herkomstlanden stellen als voorwaarde dat de ouders na toewijzing een bepaalde tijd, van enkele weken tot enkele maanden, in het land van herkomst doorbrengen. In andere herkomstlanden wordt de adoptie pas maanden na de toewijzing afgerond en kunnen de adoptieouders pas daarna met hun kind naar België afreizen.

In 2021 waren er 24 kindtoewijzingen, ten opzichte van 10 kindtoewijzingen in 2020 (het eerste coronajaar). Een aantal van die kinderen zal pas in 2022 effectief met hun adoptiegezin naar België kunnen afreizen. Door de COVID-19 situatie was de wachttijd tussen kindtoewijzing en effectieve plaatsing in het gezin sowieso langer ten opzichte van de jaren pré-corona.

Een wachttijd berekenen kan op veel verschillende manieren. Er kan gerekend worden vanaf aanmelding, vanaf het geschiktheidsvonnis, vanaf ondertekening van de bemiddelingsovereenkomst, vanaf verzending van het dossier naar het herkomstland,...

VCA heeft er de afgelopen jaren steeds voor gekozen om te rekenen vanaf de datum van het geschiktheidsvonnis.

In tabel 3.15 wordt de gemiddelde wachttijd weergegeven die verstrijkt tussen de datum van het geschiktheidsvonnis en de kindtoewijzing in 2021.

Tabel 3.16 toont de wachttijd tussen de datum van het geschiktheidsvonnis en de effectieve datum van plaatsing in 2021.

Er wordt telkens vermeld over hoeveel toewijzingen of plaatsingen het gaat.

Wachttijd kindtoewijzingen

Herkomstland	Wachttijd in maanden	Wachttijd in jaren/maanden	Aantal kindtoewijzingen
Burkina Faso	17	1j. 5m.	1
Chili	33	2j. 9m.	2
de Filipijnen	33	2j. 9m.	1
Hongarije	8	0j. 8m.	6
India	19	1j. 7m.	1

Portugal	10	0j. 10m.	2
Thailand	22	1j. 10m.	6
Zuid-Afrika	10	0j. 10m.	5
Totaal			24

3.15 Wachtlijden kindtoewijzingen per herkomstland - 2021

Bron: VCA

Wachtlijden plaatsingen

Herkomstland	Wachtlijden in maanden	Wachtlijden in jaren/maanden	Aantal plaatsingen
Burkina Faso	24	2j. 0m.	1
Chili	37	3j. 1m.	2
de Filipijnen	38	3j. 2m.	2
Hongarije	9	0j. 9m.	6
Marokko	16	1j. 4m.	1
Portugal	14	1j. 2m.	2
Thailand	22	1j. 10m.	7
Togo	15	1j. 3m.	1
Zuid-Afrika	12	1j. 0m.	5
Totaal			27

3.16 Wachtlijden plaatsingen per herkomstland - 2021

Bron: VCA

Kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte

Verschillende landen hanteren eigen definities en begrippen voor adoptiekinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte (ook 'special needs' genoemd). VCA definieert het begrip 'special needs' op basis van internationaal onderzoek en getoetst aan de ervaring in het Vlaamse werkveld.

We hanteren vijf deelcategorieën, namelijk:

- (1) Siblings (broers en/of zussen);
- (2) Kinderen met medische problemen;
- (3) Kinderen met een extra belastende achtergrond en/of gedragsproblemen;
- (4) Kinderen met een ontwikkelingsstoornis;
- (5) Oudere kinderen (ouder dan 6 jaar).

Er zijn kinderen die tot meerdere categorieën van 'special needs' behoren, zoals bijvoorbeeld een kind ouder dan 6 jaar met een ontwikkelingsstoornis. Bij deze kinderen is er een cumulatief risico.

VCA en haar partners stellen vast dat de kindprofielen met de jaren complexer worden. De vraag stelt zich waar de grens ligt van kindprofielen en of ouders de draagkracht hebben om hiermee op een adequate manier mee om te gaan, rekening houdend met de beschikbare hulpverlening in Vlaanderen. De haalbaarheid van bepaalde adoptieprojecten vraagt om een kritische reflectie binnen de hele adoptiesector.

In 2019 startte VCA de werkgroep 'special needs' op, met als doelstelling om samen met de partners in de adoptiesector te komen tot een nieuwe visie en werkwijze bij de adoptie van kinderen met special needs. Deze werkgroep kwam in 2021 nog één keer samen. De opdracht van de werkgroep werd daarna verdergezet door het ethisch expertencomité.

In het voorjaar van 2021 startten de interlandelijke adoptiediensten het ethisch expertencomité op, met twee verschillende finaliteiten. Enerzijds ondersteunt het expertencomité hen in hun werking, waarbij de adoptiediensten inhoudelijke thema's voorleggen om hun dienstverlening te verbeteren. Ze laten zich ook verder door dit expertencomité ondersteunen na de fusie, die is voorzien voor 1 januari 2023. Anderzijds is er de casusgebonden finaliteit om aanvullend advies te verlenen over de in te schatten zorgnoden van kinderen met special needs. De experts worden dan gericht benaderd omwille

van hun medische en/ of psychosociale expertise en vormen zo een onafhankelijke partij die mee advies kan verlenen in special needs dossiers. VCA neemt deel aan het ethisch expertencomité. Dit comité kwam omwille van uitval van leden door corona slechts één keer samen in 2021.

In 2021 werden in totaal 17 kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte geplaatst. De tabel hieronder biedt een overzicht per type ondersteuningsbehoefte.

Categorie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ouder dan 6 jaar	5	4	3	2	1	2	3		4	4
Medisch probleem	15	5	4	7	6	5	5	4		1
Sibling	6	4	8	1		2	4		3	
Extra belastende achtergrond (of gedragsproblemen)	1	3	2	1	6	1				
Ontwikkelingsstoornis	1	3	3	1			1			
Ouder dan 6 jaar + sibling	6	2	2	5					1	2
Ouder dan 6 jaar + extra belastende achtergrond	3	1	2	2	1	2	2			1
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem				1		2		2		
Ouder dan 6 jaar + ontwikkelingsstoornis										1
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + extra belastende achtergrond					1	1		1		
Medisch probleem + extra belastende achtergrond	1	1	1				2			
Medisch probleem + ontwikkelingsstoornis	4			4	2	2	1	1		
Medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond					1					
Medisch probleem + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond					1					
Sibling + medisch probleem			3	2	2	1				
Sibling + extra belastende achtergrond	1	2	1	2	2	1				3
Ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond				1				1		
Sibling + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond			1	2						1
Ouder dan 6 jaar + sibling + extra belastende achtergrond	4	2	2	1	1	2		3	3	1
Ouder dan 6 jaar + sibling + ontwikkelingsstoornis				1						

Ouder dan 6 jaar + sibling + medisch probleem + ontwikkelingsstoornis										2
Ouder dan 6 jaar + ontwikkelingsstoornis + extra belastende achtergrond				1	4			3		
Ouder dan 6 jaar + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	2		2			4				
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1			1		1				
Ouder dan 6 jaar + sibling + medisch probleem + extra belastende achtergrond						1		1		
Medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1					1				
Ouder dan 6 jaar + medisch probleem + sibling + extra belastende achtergrond + ontwikkelingsstoornis	1			1		1				1
	52	27	34	36	28	29	18	16	11	17

Totaal aantal plaatsingen	122	73	61	71	62	59	32	28	23	27
Percentage special needs t.a.v. totaal aantal plaatsingen	42,6%	37,0%	55,7%	50,7%	45,2%	49,2%	56,3%	57,1%	47,8%	63,0%

3.17 Overzicht kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte 2012 - 2021

Bron: VCA

3.5.2 Interlandelijke adoptie van een niet-gekend kind zonder bemiddeling (zelfstandige adoptie)

Kandidaat-adoptieouders kunnen ervoor kiezen om een interlandelijke adoptieprocedure te doorlopen zonder bemiddeling van een erkende adoptiedienst. In dit geval spreekt men van een zelfstandige adoptie. De kandidaat-adoptanten stellen een inlichtingendossier samen over het door hen gekozen kanaal. Wanneer kandidaat-adoptanten aangeven zelfstandig te willen adopteren, kunnen ze eventueel gericht doorstromen naar de voorbereiding. In het kader van deze gerichte doorstroom voert VCA een gesprek met de kandidaat-adoptanten, nadat ze de twee infosessies hebben gevolgd.

Op basis van de aangeleverde informatie voert VCA een kanaalonderzoek uit, dat start zodra het geschiktheidsvonnis van de kandidaat-adoptanten beschikbaar is en dus na het doorlopen van de procedure van voorbereiding en maatschappelijk onderzoek.

Het kanaalonderzoek neemt in principe maximaal 4 maanden in beslag. Er bestaat de mogelijkheid om de termijn tweemaal, met telkens 2 maanden te verlengen tot maximaal 8 maanden. De beoordeling van een kanaal gebeurt op gelijkaardige wijze als bij een adoptiedienst.

Na goedkeuring van het zelfstandige adoptiekanaal vervult VCA een belangrijke rol in de verdere procedure, onder meer wat betreft de verzending van het ouderdossier naar de bevoegde autoriteiten, het ontvangen van het kinddossier en het matchingsvoorstel, de goedkeuring van het kinddossier en de matching en ten slotte de opmaak van de nodige attesten met het oog op de erkenningsprocedure.

In 2021 voerde VCA tien gesprekken met kandidaat-adoptanten die een zelfstandige adoptie overwogen, respectievelijk uit Peru (1), Roemenië (1), Rusland (1), Oekraïne (2), Mexico (1), Kroatië (2) Sri Lanka (1) en één kandidaat-adoptant die nog geen landkeuze had gemaakt. Van deze tien konden zeven kandidaat-adoptanten, omwille van het feit dat ze een realistisch zelfstandig adoptieproject konden voorleggen, gericht doorstromen naar de voorbereiding. Eén kandidaat-adoptant voldeed niet aan de voorwaarden van het herkomstland (Oekraïne) en twee andere kandidaat-adoptanten hadden geen realistisch adoptieproject (Sri Lanka en geen concrete landkeuze) en konden daarom niet gericht instromen voor een zelfstandige adoptie.

In 2021 ontving het VCA twee inlichtingendossiers voor kanaalonderzoek van zelfstandige adoptanten, met name voor adoptie uit Roemenië en Rusland.

Er werden vier kanalen goedgekeurd voor zelfstandige adoptie, met name in Roemenië (2), Rusland en Sri Lanka.

Er werd één ouderdossier verstuurd naar Burundi en drie naar Roemenië.

In 2021 ontving VCA twee kindtoewijzingen uit Burundi en keurde beide kindtoewijzingen goed. Er kwamen in 2021 geen kinderen aan via zelfstandige adoptie.

Kanaalonderzoek zelfstandige interlandelijke adopties	
Kanaaldossier (inlichtingendossier) ontvangen	
Roemenië	1
Rusland	1
Totaal	2
Kanaalonderzoek opgestart	

Roemenië	1
Rusland	1
Totaal	2
Goedkeuring kanaal	
Roemenië	2
Rusland	1
Sri Lanka	1
Totaal	4
Verzending ouderdossier naar buitenland	
Burundi	1
Roemenië	3
Totaal	4
Ontvangen kinddossier	
Burundi	2
Totaal	2
Goedkeuring kindtoewijzing	
Burundi	2
Totaal	2
Aangekomen kinderen	
Totaal	0

3.18 Kanaalonderzoek zelfstandige interlandelijke adopties - 2021

Bron: VCA

3.5.3 Bemiddeling door de binnenlandse adoptiedienst

Binnenlandse adoptie gaat over de adoptie van kinderen die in Vlaanderen verblijven en die niet met het oog op adoptie naar Vlaanderen zijn gekomen. Binnenlandse adoptie van een niet-gekend kind gebeurt altijd via bemiddeling van de binnenlandse adoptiedienst Adoptiehuis. De dienst staat in voor begeleiding van de geboorteouders, begeleiding van de kandidaat-adoptieouders, bemiddeling en nazorg. In 2021 werden in totaal 26 bemiddelingscontracten tussen Adoptiehuis en kandidaat-adoptanten afgesloten.

Geplaatste kinderen

In 2021 werden 20 kinderen geplaatst via Adoptiehuis bij 19 gezinnen. De meeste kinderen waren op het moment van de plaatsing tussen 0 en 1 jaar oud. Eén kind was drie jaar. Er was één tweeling bij. Het ging om 10 meisjes en 10 jongens.

Adoptiehuis begeleidt de biologische ouders met het oog op het nemen van een gefundeerde beslissing over de toekomst van hun kind en henzelf. Slechts een beperkt aantal begeleidingen leidt uiteindelijk tot een adoptieplaatsing. Voor het merendeel van de opgestarte begeleidingen wordt een minder ingrijpende oplossing gevonden, zoals het zelf opvoeden van het kind, al dan niet met gezinsondersteuning, via pleegzorg of verblijf in een voorziening voor moeder en kind.

Gezinssituatie

De gemiddelde leeftijd van de adoptievaders die een kind adopteerden via Adoptiehuis was 38,7 jaar (37,1 jaar in 2020) en van de adoptiemoeders 41,1 jaar (40,4 jaar in 2020).

Van de 20 kinderen kwamen 9 kinderen terecht in een gezin met 2 vaders en 1 kind in een gezin met 2 moeders. Er werden 9 kinderen geplaatst bij een vader en een moeder. Er werd ook 1 kind geplaatst bij een alleenstaande vader.

In 2021 werden er in totaal 11 vrouwen adoptiemoeder en 28 mannen adoptievader (cf. tabel 3.20).

Of er al kinderen in het gezin aanwezig waren voor de plaatsing van het adoptiekind, is opgenomen in tabel 3.21.

Geplaatste kinderen via een adoptiedienst

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geplaatste kinderen	32	29	24	35	25	30	26	23	22	23	29	20	15	16	20

3.19 Aantal kinderen geplaatst via Adoptiehuis 2007 - 2021

Bron: VCA

Leeftijd van de adoptievader en -moeder

Leeftijd	Aantal adoptievaders	Aantal adoptiemoeders
25-29 jaar	0	0
30-34 jaar	5	0
35-39 jaar	17	6
40-44 jaar	3	4
45-49 jaar	3	0
50-54 jaar	0	0
>55 jaar	0	1
Totaal	28	11

3.20 Leeftijd van de adoptievader en -moeder (in volle jaren) op het moment van plaatsing - 2021

Bron: VCA

Plaats in de kinderrij

	Aantal	%
Kinderloos gezin, plaatsing van 1 kind	13	65%
Kinderloos gezin, plaatsing van meerdere kinderen	2	10%
Gezin met (pleeg)kinderen, plaatsing van 1 kind als onderste in de kinderrij	5	25%
Totaal	20	100%

3.21 Voor adoptie geplaatste kinderen volgens aantal geplaatste kinderen en plaats in de kinderrij in het adoptiegezin - 2021

Bron: VCA

3.6 Erkenning en registratie

Na de adoptie van een kind geboren in het buitenland, wordt de adoptiebeslissing ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. De meeste adopties worden uitgesproken in het land van herkomst. De adoptiebeslissing moet echter eerst erkend worden door de FCA om ook in België uitwerking te hebben.

Sinds de wet van 31 maart 2019 op de modernisering van de burgerlijke stand stelt de FCA geen bewijs van registratie meer op, maar stelt ze een attest van erkenning op voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Die is bevoegd om een akte van adoptie op te stellen op basis van dit erkenningsattest. De akte van adoptie is het materiële bewijs van de erkenning van de adoptie.

In 2021 heeft FCA in 14 Nederlandstalige adoptiedossiers, waarbij in totaal 17 kinderen betrokken waren, een attest van erkenning afgeleverd.

4. ADOPTIE VAN EEN GEKEND KIND

4.1 Intrafamiliale adoptie

Intrafamiliale adoptie is de adoptie van een kind van familie dat in het buitenland woont. Deze adoptieprocedure is van toepassing voor kandidaat-adoptieouders die tot in de vierde graad verwant zijn met het te adopteren kind (bijvoorbeeld een neef of nicht) of die voorafgaand aan de adoptie met het kind hebben samengewoond. Voor adoptie van kinderen die verder dan de vierde graad verwant zijn, geldt de gewone adoptieprocedure.

Bij een intrafamiliale adoptie zal de adoptieprocedure meestal zonder tussenkomst van een adoptiedienst verlopen. Het gaat dan ook om een zelfstandige adoptie. VCA begeleidt in dit geval de kandidaat-adoptanten doorheen het proces. De procedure moet altijd bij VCA opgestart worden.

In 2021 registreerde VCA 33 aanmeldingen voor een intrafamiliale adoptie.

Aanmeldingen	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Intrafamiliale adoptie	31	36	33	37	24	33

4.1 Aantal aanmeldingen voor intrafamiliale adoptie 2016 - 2021

Bron: VCA

4.1.1 Aanmelding en voorbereiding

De kandidaat-adoptanten voor intrafamiliale adoptie melden zich aan bij VCA. Bij aanmelding vullen de kandidaat-adoptieouders een vragenlijst in over de situatie van het te adopteren kind. Op basis van deze vragenlijst maakt VCA een eerste inschatting over de haalbaarheid van intrafamiliale adoptie. Indien het erop lijkt dat er geen mogelijkheden zijn voor adoptie, worden kandidaat-adoptanten hier per brief over ingelicht. Wanneer er op basis van de vragenlijst mogelijkheden lijken te zijn, dan worden de kandidaat-adoptanten uitgenodigd voor een individueel gesprek.

Tijdens het individuele gesprek licht VCA de verplichte adoptieprocedure uitvoerig toe en wordt er dieper ingegaan op het specifieke adoptieproject. De kandidaat-adoptieouders krijgen een verslag van dit gesprek, waarin een eerste inschatting wordt gemaakt over de haalbaarheid van de geplande adoptie. De adoptabiliteit van het kind, de subsidiariteit van de adoptie en de specifieke situatie in het land van herkomst worden overlopen.

Als op basis van deze informatie blijkt dat het weinig zin heeft om de procedure verder te zetten, omdat er zich problemen zullen voordoen tijdens de procedure, dan worden de kandidaat-adoptieouders hierover ingelicht. Zo vermijdt VCA dat er hooggespannen, maar onrealistische verwachtingen ontstaan bij het kind, de familie of de kandidaat-adoptieouders. Op basis van de inschatting van VCA beslissen de kandidaat-adoptieouders of ze de verdere procedure willen doorlopen of niet.

Als de kandidaat-adoptieouders verder willen gaan, dan verwijst VCA hen door naar Steunpunt Adoptie voor een voorbereidingsprogramma van één dag. Hierin wordt vooral aandacht besteed aan de eigenheid van adoptie en de betekenis ervan voor de drie betrokken partijen, met name de geboortelouder(s), het adoptiekind en de adoptielouder(s), binnen deze specifieke adoptiecontext. Steunpunt Adoptie organiseert dit programma een paar keer per jaar, rekening houdend met het aantal aanvragen.

In 2021 ontving VCA 33 vragenlijsten voor intrafamiliale adoptie. 15 kandidaat-adoptieouders kwamen op individueel gesprek bij VCA. De voorbereiding door Steunpunt Adoptie ging in 2021 vier keer door. Negen gezinnen namen deel en ontvingen een attest.

4.1.2 Maatschappelijk onderzoek en geschiktheid

Na ontvangst van het voorbereidingsattest, dienen de kandidaat-adoptanten een verzoekschrift in om geschikt verklaard te worden bij de familierechtbank. Net zoals bij de adoptie van een niet-gekend kind, voert de DMO in opdracht van de familierechtbank dit onderzoek uit. In 2021 werden 3 tussenvonnissen uitgesproken, waarin een dergelijk (aanvullend) maatschappelijk onderzoek bevolen werd.

In 2021 voerden CAW Brussel en MOA vzw elk 2 maatschappelijke onderzoeken uit in het kader van een intrafamiliale adoptie (een totaal van 4 maatschappelijke onderzoeken). Het advies was telkens positief.

Na ontvangst van het advies van de DMO, is het aan de familierechtbank om een beslissing te nemen of de kandidaten al dan niet geschikt zijn om te adopteren. Bij een positieve beslissing ontvangen de kandidaat-adoptanten een geschiktheidsvonnis.

Geschiktheidsvonnissen intrafamiliale adoptie

Type vonnis	Aantal
Geschikt voor 1 kind	1
Geschikt, specifiek kind	3
Totaal	4

4.2 Aantal en type vonnissen voor intrafamiliale adopties - 2021

Bron: VCA

Sommige kandidaat-adoptieouders leven onbewust de Belgische regelgeving niet na door een adoptie te laten uitspreken in het land van herkomst voordat ze geschikt verklaard zijn. Voor deze kandidaat-adoptieouders bestaat de mogelijkheid om de adoptie te regulariseren. Dit betekent dat FCA in uitzonderlijke omstandigheden de kandidaat-adoptieouders de toestemming kan geven om de Belgische adoptieprocedure (voorbereiding, maatschappelijk onderzoek en geschiktheidsvonnis) toch op te starten ook al is er al een vonnis uitgesproken in het land van herkomst. Na de geschiktheidsprocedure kan FCA de adoptie toch erkennen. Dit is alleen mogelijk in het kader van intrafamiliale adopties die aan strikte voorwaarden voldoen.

FCA vroeg in 2021 één keer advies aan VCA omtrent de subsidiariteit en adoptabiliteit van een reeds geadopteerd kind uit Rwanda, dat in Oeganda verblijft. VCA baseert een dergelijk advies altijd op het kinddossier van het land van herkomst. VCA vroeg het kinddossier dan ook op bij de centrale autoriteit in Rwanda en vroeg naar bijkomende informatie aan de bevoegde autoriteit in Oeganda. VCA ontving dit kinddossier nog niet in 2021.

4.1.3 Kanaalonderzoek en verdere procedure

Intrafamiliale adoptie is een vorm van zelfstandige adoptie, waarbij VCA net als bij andere zelfstandige adopties een kanaalonderzoek uitvoert. De aanpak bij intrafamiliale adoptie is deels verschillend.

Wanneer kandidaat-adoptieouders na het gesprek met VCA beslissen om verder te gaan, kan VCA al starten met een voorbereidend onderzoek van het kanaal. Op die manier wordt er tijd gewonnen zodat het kind snel zijn familie in België kan vervoegen indien de adoptie wordt toegestaan. Het eigenlijke kanaalonderzoek en de beoordeling van het kanaal kunnen pas starten nadat het geschiktheidsvonnis werd uitgesproken.

In 2021 startte VCA voor 4 intrafamiliale adoptiedossiers een kanaalonderzoek op na ontvangst van het geschiktheidsvonnis, met name voor de herkomstlanden Albanië, Guinee, Rusland en Togo. De kanaalonderzoeken van Guinee en Togo werden eveneens goedgekeurd in 2021. De kanaalonderzoeken, opgestart in 2020, voor de Filipijnen, Kameroen, Sierra Leone en Turkije konden allen positief worden afgerond.

VCA heeft in 2021 2 ouderdossiers opgestuurd voor intrafamiliale adoptie: 1 naar Guinee en 1 naar Kameroen. VCA ontving in 2021 één kinddossier uit Guinee (voor 2 kinderen) en één uit Kameroen (voor 3 kinderen). Beiden werden door VCA goedgekeurd. In 2021 kwamen er geen kinderen via intrafamiliale adoptie aan in Vlaanderen.

Intrafamiliale adoptie	
Kanaalonderzoek opgestart (na geschiktheidsvonnis)	
Albanië	1
Guinee	1
Rusland	1
Togo	1
Totaal	4
Verzonden ouderdossiers	
Guinee	1
Kameroen	1
Totaal	2
Ontvangen kinddossiers	
Guinee	2
Kameroen	3
Totaal	5
Goedkeuring kindtoewijzing	
Guinee	2
Kameroen	3
Totaal	5
Weigering kindtoewijzing	
Totaal	0
Aangekomen kinderen	
Totaal	0

4.3 Overzicht van intrafamiliale adoptiedossiers die door VCA behandeld werden - 2021

Bron: VCA

4.1.4 Overleg internationale pleegvoogdij

In december 2020 nam VCA deel aan een eerste verkennend gesprek over specifieke dossiers van internationale pleegvoogdij. In 2021 werd hierover een werkgroep opgestart, met als doelstelling te komen tot een betere samenwerking rond concrete dossiers betreffende adoptie en internationale pleegzorg. De werkgroep heeft zich in 2021 gebogen over 8 dossiers en advies werd verleend aan de centrale autoriteit in de zin van het Haags Kinderbeschermingsverdrag van 1996.

4.2 Binnenlandse adoptie van een gekend kind

Bij binnenlandse adoptie van een gekend kind gaat het over adoptie van een kind dat door de kandidaat-adoptieouders vooraf al gekend is, zoals bijvoorbeeld een stiefkind, een pleegkind of een kind van familie, dat zich voor de adoptie al in België bevindt. Het kan ook gaan over adoptie van een biologisch eigen kind, bijvoorbeeld adoptie door de biologische vader die zijn kind niet tijdig bij de ambtenaar van burgerlijke stand erkend heeft of waarbij een andere man (in plaats van de biologische vader) het kind erkend heeft.

4.2.1 Aanmelding en voorbereiding

Het aantal kandidaat-adoptieouders dat zich in 2021 heeft aangemeld voor een binnenlandse adoptie van een gekend kind is sterk gestegen ten opzichte van 2020, namelijk 238 aanmeldingen.

Aanmeldingen bij het VCA

	2016		2017		2018		2019		2020		2021	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Binnenlandse adoptie gekend kind	188	100	181	100	190	100	188	100	186	100	238	100
<i>Waarvan</i>	156	82,9	152	83,98	146	76,84	147	78,19	147	79,03	175	73,53
-stiefouder hetero												
-stiefouder holebi												
-gekend kind (pleegkind, draagmoeders, ...)	8	4,2	12	6,63	20	10,53	13	6,91	18	9,68	39	16,39

-kind van familie (kleinkind, neef, nicht, ...)	15	7,9	7	3,87	12	6,31	13	6,91	12	6,45	18	7,56
-eigen kind			2	1,1	3	1,58	0	0	0	0	0	0

4.4 Aantal aanmeldingen binnenlandse adoptie gekend kind - 2021

Bron: VCA

Steunpunt Adoptie organiseert de voorbereiding van kandidaat-adoptieouders die een gekend kind wensen te adopteren. In 2021 gingen er 12 voorbereidingsgroepen door. In totaal namen 213 gezinnen (koppels of alleenstaanden) deel aan de voorbereiding.

Aantal voorbereidingen voor de binnenlandse adoptie van een gekend kind

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adoptie gekend kind	284	376	295	401	282	363	240	178	97	164	164	163	163	213

4.5 Afgeronde voorbereidingen binnenlandse adoptie gekend kind 2008 - 2021

Bron: VCA

4.2.2 Verzoekschrift adoptie met mogelijk maatschappelijk onderzoek

Na ontvangst van het voorbereidingsattest, dienen de kandidaat-adoptanten een verzoekschrift tot adoptie in bij de familierechtbank. Bij een adoptie gekend kind is er al een sociaal-affectieve band tussen de kandidaat-adoptieouder en het betrokken kind. Het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten is omwille van deze band niet steeds verplicht. De familierechter oordeelt hierover en beslist of het onderzoek al dan niet nodig is. Een adoptie van een gekend kind kan dus ook zonder maatschappelijk onderzoek plaatsvinden.

In 2021 ontvingen CAW Brussel en MOA vzw via VCA 11 opdrachten van de familierechtbank in het kader van een adoptie gekend kind. DMO geeft niet steeds een eindadvies, maar maakt wel altijd een afweging van de verschillende beschermings- en risicofactoren, gezien het hier gaat om gekende kinderen die vaak al langere tijd in het gezin van de kandidaat-adoptanten verblijven. Voor 4 dossiers gaf CAW Brussel een positief eindadvies. MOA vzw gaf in totaal 6 adviezen: 3 positieve adviezen, 2 negatieve adviezen en 1 advies tot uitstel.

Via het aanmeldingsformulier voor binnenlandse adoptie van een gekend kind, ontvangt VCA de gegevens van de biologische ouder(s). Vervolgens stuurt VCA hun gegevens door naar Adoptiehuis. Adoptiehuis nodigt de biologische ouder(s) uit voor een informatiegesprek over de gevolgen van adoptie voor hen als ouder en voor het kind, alsook over hun mogelijkheden, rechten en plichten. Dit gesprek is niet verplicht, maar wordt wel steeds aangeboden om de biologische ouders te begeleiden bij het nemen van een geïnformeerde beslissing. Adoptiehuis verstuurde in 2021 72 brieven met een uitnodiging voor een gesprek. 26 biologische ouders, consulenten of voogden van minderjarigen gingen hierop in.

In opdracht van de familierechtbank kan Adoptiehuis een maatschappelijk onderzoek uitvoeren wanneer de biologische ouders weigeren in te stemmen met de adoptie. Adoptiehuis krijgt die opdracht via VCA. Adoptiehuis onderzoekt de motivatie voor de weigering van de biologische ouders en contacteert hen hierover schriftelijk met een uitnodiging voor een gesprek. In 2021 voerde Adoptiehuis 12 dergelijke maatschappelijke onderzoeken uit. Het is aan de familierechtbank om op basis van het adviesverslag van Adoptiehuis een beslissing te nemen of de adoptie al dan niet kan doorgaan.

Vanaf 2020 doet Adoptiehuis ook onderzoek naar het belang van het kind om geadopteerd te worden. Tijdens deze onderzoeken gaat Adoptiehuis, indien mogelijk, in gesprek met het kind en met de verschillende betrokken contexten. Aan de hand van deze gesprekken wordt er nagegaan of een kind al dan niet adoptabel is. Adoptiehuis maakt op basis van alle gevoerde gesprekken een verslag op, als advies voor de familierechtbank. Het is aan de familierechtbank om hierin een definitieve beslissing te nemen. Het afgelopen jaar werden 5 onderzoeken opgestart en afgerond.

Tot slot doet Adoptiehuis ook onderzoek naar de adopteerbaarheid van een Belgisch kind voor interlandelijke adoptie. In 2021 werd in dit kader geen enkele opdracht gegeven.

Adoptievonnissen

VCA wordt niet systematisch op de hoogte gehouden van ieder adoptievonnis naar aanleiding van een verzoekschrift tot adoptie van een gekend kind in Vlaanderen. Daarom is het onmogelijk om een precies cijfer te geven van het aantal kinderen dat in 2021 via deze adoptieprocedure geadopteerd werd.

De tekst van het Haags Adoptieverdrag (Verdrag inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie - 's-Gravenhage, 29 mei 1993) is te raadplegen op https://assets.hcch.net/upload/text33_nl.pdf

Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA)

Hallepoortlaan 27

1060 Brussel

02 533 14 76/77